

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Försiktighet inom IASB:s föreställningsram

En kvalitativ studie om intressenters inställning till försiktighet och hur det har påverkat IASB

Kandidatuppsats i Redovisning FEG313
Externredovisning
HT 2016

Handledare:

Anna Karin Pettersson
Marita Blomkvist

Författare:

Mirjam Palmblad
Martina Säther

Förord

Under arbetet med uppsatsen har vi fått stöd och hjälp från några personer som vi vill rikta ett tack till.

Först och främst vill vi tacka Jan Engström som ställde upp för en intervju där vi fick ut mycket värdefull information kring IASB:s arbete och försiktighet. Även Steve Cooper som tog sig tid att via mail svara på våra frågor.

Vi vill även rikta ett tack till Pernilla Lundqvist som var den som från början inspirerade oss till ämnesvalet och hjälpte till med kontakten med Jan Engström.

Ett stort tack till våra handledare Anna Karin Pettersson och Marita Blomkvist som stöttat oss under arbetets gång, hjälpt oss via konstruktiv kritik och gett tips och idéer som vi har kunnat bygga vidare på för att få uppsatsen så bra som möjligt.

Stort tack!

Göteborg 2017-01-08

Martina Säther

Mirjam Palmblad

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Kandidatuppsats, Externredovisning HT 16

Författare: Martina Säther och Mirjam Palmblad

Handledare: Anna Karin Pettersson och Marita Blomkvist

Titel: Försiktighet inom IASB:s föreställningsram

Bakgrund och problem: Försiktighet är ett traditionellt begrepp inom redovisning. Begreppet fanns med i IASB:s ursprungliga föreställningsram från 1989 men efter ett arbete med en reviderad föreställningsram togs begreppet bort 2010. IASB:s öppenhet ger intressenter möjlighet att ge sina kommentarer runt arbetet och frågan om försiktighet har lett till en stor diskussion. I ett senare steg ger IASB ett förslag till ett återinförande av försiktighet.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att förstå kopplingen mellan intressenternas åsikt och IASB:s beslut angående försiktighet som en kvalitativ egenskap i föreställningsramen. Syftet nås genom att beskriva händelseförloppet runt revideringen av den nya föreställningsramen, intressentgruppers åsikter kring försiktighet samt vad representanter från IASB anser.

Metod: Undersökningen är kvalitativ då remissvar från olika intressentgrupper lästs igenom och intervjuer gjorts med representanter från IASB. För att kunna ge svar på frågeställningen har alltså två studier gjorts. De två studierna jämfördes i en analys tillsammans med händelseförloppet kring försiktighet samt tidigare forskning för att få fram olika intressenters åsikter och hur de har påverkat IASB.

Resultat och slutsatser: Studien visar att majoriteten av intressentgrupperna argumenterade för försiktighet före förändringen som gjordes av IASB 2015. De argument för försiktighet som är mest förekommande är att försiktighet behöver definieras tydligare, det behövs som förstärkning till neutralitet, då det finns i standarderna borde det finnas i föreställningsramen, försiktighet ger bättre kvalitet på informationen till användarna, det är viktigt för att minska på nationella redovisningsskillnader och det är något som upprättare behöver i osäkra situationer. Studien visar på att användarna är den intressentgrupp som IASB tar mest hänsyn till. Definitionen är det problemområde som ligger till grund för att försiktighet i föreställningsramen ska fungera.

Förslag till fortsatt forskning: Ett intressant ämne är hur företagen ser på försiktighet, hur borttagandet och ett eventuellt återförande av försiktighet påverkar företagens redovisning. Då osäkra situationer är ett problemområde som inte hittats i tidigare forskning är det även något att bygga vidare på. Det kan vara intressant med en jämförelse mellan olika länders användande av försiktighet. Samarbetet med FASB, EU och arbetet mot en mer harmoniserad redovisning är en del av diskussionen. Det mest intressanta är vad som händer efter att IASB:s slutgiltiga version av föreställningsramen kommer, hur de påverkats av de senaste remissvaren och vad effekterna blir av återinförandet.

Nyckelord: Försiktighet, föreställningsram, IASB, intressentgrupper

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problem	2
1.3 Frågeställning	3
1.4 Syfte.....	3
1.5 Förklaring över begrepp	4
2. Referensram	5
2.1 IASB och harmonisering	5
2.2 Föreställningsramen	6
2.3 Försiktighet.....	7
2.4 Försiktighet inom IASB	8
2.4.1 <i>Diskussionspapper 2006</i>	9
2.4.2 <i>Utkast 2008</i>	9
2.4.3 <i>Diskussionspapper 2013</i>	10
2.4.4 <i>Utkast 2015</i>	10
2.5 Tidigare forskning.....	11
2.5.1 <i>Definition</i>	12
2.5.2 <i>Neutralitet</i>	12
2.5.3 <i>Behandlingen i standarder</i>	13
2.5.4 <i>Kvalité på finansiell information</i>	14
2.5.5. <i>Nationella redovisningsskillnader</i>	15
2.6 Sammanfattning av referensram	15
3. Metod	17
3.1 Forskningsstrategi	17
3.2 Forskningsidé.....	17
3.3 Referensram	18
3.4 Remissvar	18
3.4.1 <i>Urval</i>	18
3.4.2 <i>Datainsamling och analys steg ett</i>	19
3.5 Intervjuer	20
3.5.1 <i>Urval</i>	20
3.5.2 <i>Datainsamling och analys steg ett</i>	20
3.6 Analys steg två.....	21
3.7 Bedömning och kritik på vald metod	21
4. Empiri	23
4.1 Remissvar	23
4.1.1 <i>Diskussionspapper 2006</i>	23
4.1.2 <i>Utkast 2008</i>	25
4.1.3 <i>Diskussionspapper 2013</i>	26
4.1.4 <i>Utkast 2015</i>	29
4.2 Intervjuer med IASB.....	33
4.2.1 <i>Jan Engström - tidigare medlem i IASB</i>	33
4.2.2 <i>Steve Cooper - nuvarande medlem i IASB</i>	36
5. Analys	38

5.1 Problemområden och argument	38
5.2 Definition	39
5.3 Neutralitet	41
5.4 Behandlingen i standarder	43
5.5 Kvalité på finansiell information.....	44
5.6 Nationella redovisningsskillnader	45
5.7 Övrigt - Osäkra situationer	46
5.8 Intressentgruppers påverkan på IASB	47
6. Slutsats	49
6.1 Svar på frågeställning	49
6.2 Reflektioner	50
6.3 Framtida studier	50
Källförteckning	51
Bilaga 1. Intervjufrågor Jan Engström:	54
Bilaga 2. Intervjufrågor Steven Cooper	56
Bilaga 3. Lista över remissvar.....	57

Figurförteckning

2.1 Föreställningsramen	7
2.2 Problemområden	16
5.1 Argument kopplat till problemområde	38
5.2 Definition	39
5.3 Neutralitet	41
5.4 Behandlingen i standarder	43
5.5 Kvalité på finansiell information	44
5.6 Nationella redovisningsskillnader	45
5.7 Osäkra situationer	46
5.8 Alla intressenters inställning till försiktighet	47
5.9 För försiktighet	47

Tabellförteckning

3.1 Urval av remissvar	19
4.1 Diskussionspapper 2006	23
4.2 Argument 2006	24
4.3 Utkast 2008	25
4.4 Argument 2008	25
4.5 Diskussionspapper 2013	26
4.6 Argument 2013	27
4.7 Utkast 2015	29
4.8 Argument för återinförandet 2015	29
4.9 Argument emot återinförandet 2015	29

1 Inledning

Det inledande kapitlet börjar med en introduktion till ämnet genom en inledande bakgrundsbeskrivning för att sedan presentera uppsatsens problemdiskussion. Problemdiskussionen utmynnar i en problematisering som följs av uppsatsens frågeställning och syfte.

1.1 Bakgrund

Under de senaste decennierna har det skett en ökad tillväxt och globalisering av ekonomin. Företag expanderar internationellt vilket gör att upptagande av lån och handel med aktier går över landsgränser. Det medför högre krav på de finansiella rapporterna som behöver kunna ge tillräcklig information till dess användare. IASB (International Accounting Standards Board) är en internationell normgivare som arbetar för en harmoniserad redovisning och ger ut IFRS (International Financial Reporting Standard) (Carrington, Catasús, Alvander, Johed, Lundqvist, Marton, Runesson, 2015). Målet är att ge ut standarder som ger transparens, minska på informationsasymmetrier mellan företag och investerare och ge en effektivare marknad (IFRS Foundation, 2016). EU arbetar också för harmonisering genom bland annat IAS-förordningen, ett samarbete med IASB, som innebär att börsnoterade koncerner inom Europa ska tillämpa IFRS (Carrington et.al, 2015).

IFRS är ett principbaserat regelverk vilket ger utrymme för den som upprättar finansiella rapporter att göra bedömningar inom de grundläggande principer som finns inom standarderna. I praktiken finns situationer där bedömningarna blir extra viktiga och har därmed en stor påverkan på informationen som ges i den finansiella rapporten. Försiktighet har traditionellt varit en sådan grundläggande princip (Marton, 2016). Principen innebär generellt att värdering i finansiella rapporter ska göras med iakttagande av rimlig försiktighet (Nationalencyklopedin, 2016). Det finns dock många definitioner på begreppet och det är inte lätt att applicera innebörden på finansiell rapportering (Cooper, 2015).

Föreställningsramen är ett medel inom IASB som ska ge vägledning i normgivningsprocessen för att skapa enhetlighet och konsekventa redovisningsstandarder, men även för att underlätta i diskussioner gällande redovisningsfrågor. Föreställningsramens syfte är att vara ett stöd för IASB själva, nationella normgivare, upprättare och användare av finansiella rapporter, revisorer och övriga personer som har intresse av IASB och IFRS (IASB, 2010). Den innehåller grundläggande begrepp och principer som ska beaktas i finansiella rapporter. Bland annat de kvalitativa egenskaperna som finns till för att identifiera den information som ska finnas med i de finansiella rapporterna, för att ge användarna det bästa underlaget att grunda beslut på. Försiktighet fanns med som en sådan kvalitativ egenskap i föreställningsramen från 1989. Efter en första revidering av föreställningsramen som kom ut 2010 var principen borttagen (Barboukardos, Jonäll & Rimmel, 2016).

I ett första diskussionspapper i processen framgick diskussionen om huruvida försiktighet är en önskvärd kvalitet i finansiella rapporter. Argumenten var att det går emot egenskapen neutral och att även om det finns en reservation för att avsiktlig göra felbedömningar kan en uppmaning till att vara försiktig ändå leda till snedvriden information. IASB menar att bedömningar som görs ska vara neutrala och inte medvetet snedvridna, vilket de hävdar att försiktighet i den traditionella tolkningen leder till (Hellman, 2008). Borttagandet av försiktighet har lett till en debatt, vilket visade sig i remissvaren till diskussionspapperet 2013 (Marton, 2016). I det utkast som gavs ut i maj 2015 föreslogs ett återinförande av begreppet, med motivationen att försiktighet är viktigt för att uppnå neutralitet (IASB, 2015a). Det har inletts en diskussion om hur i så fall återförandet av begreppet skulle gå till. Arbetet med den sista fasen av den nya föreställningsramen pågår och IASB är nu i slutfasen.

Prudence, one of the oldest and the most well-known accounting concepts, although eliminated from the accounting conceptual framework in 2010, continues to draw attention. At an international level, opinions are divided (Maciucă, Hlăciucă & Ursachea, 2015, 738).

1.2 Problem

IASB beskrivs ha åstadkommit stor succé i utvecklingen av IFRS, men det finns en del motstånd då de nationella skillnader som finns inom redovisning blivit extra tydliga i debatten om IASB:s förändring av föreställningsramen (Whittington, 2008). Försiktighet togs bort som en kvalitativ egenskap 2010 av anledningen att det inte är förenligt med neutralitet och att en medveten undervärdering av tillgångar leder till missvisande information (IASB, 2013). Trots att IASB i sitt diskussionspapper från 2013 skrev att de inte skulle öppna upp för en diskussion kring de redan reviderade kapitlen från 2010, ville de ändå öppna för en diskussion runt begreppet försiktighet, eftersom det specifikt uttryckts oro över borttagandet (IASB, 2013).

I utkastet från 2015 ändrade IASB sin ståndpunkt och föreslog ett återinförande av försiktighet beskrivet som varsamhet under osäkra bedömningar med beskrivningen att begreppet är viktigt för att uppnå neutralitet (IASB, 2015a).

I frågan om försiktighets förekomst i föreställningsramen finns det många argument både för och emot. När IASB tog bort försiktighet gjordes det med en försäkran om att det grundläggande konceptet för försiktighet ändå skulle förbli intakt och synligt genom de olika standarderna (Hellman 2008). De två första kapitlen som framställdes i diskussionspapperet 2006 var redan då starkt kritiserade av flera intressenter (Whittington, 2008). IASB hävdade 2013 att det var oklart om intressenterna till föreställningsramen var för ett återinförande av försiktighet för att kunna göra försiktiga bedömningar eller för möjligheten att medvetet kunna göra snedvridningar som går emot neutralitet (IASB, 2013). Det kan finnas incitament för upprättare av de finansiella rapporterna och revisorer att tillämpa försiktighet i redovisningen som innebär lägre risker för dem själva (Marton, 2016).

Forskningslitteratur har under de senaste åren gett argument emot IASB:s åsikt kring försiktighet i föreställningsramen. Det har alltid funnits en diskussion runt försiktighet och svårigheten att avgränsa användningen till en lämplig nivå (Hellman, 2008). Barker och McGeachins (2015) anser att försiktighet är allmänt förekommande genom hela IFRS, även

efter 2010. Det är en nyckelprincip inom redovisning som finns i både existerande och framtida standarder och att det på grund av detta borde finnas med i föreställningsramen. Den neutrala och felfria idén behöver ifrågasättas eftersom det är naivt att tro att de som upprättar redovisningen inte kommer använda ett försiktigt sätt så fort det ges möjlighet i diverse standard. García Lara, García Osma & Penalva (2014) visar på resultat från sin forskning att tvärt emot vad IASB säger ger försiktighet en ökad minskning av framtida informationsasymmetri mellan företaget och intressenterna. Barker (2015) anser att alla parter i debatten just nu talar förbi varandra och i själva verket är överens. IASB avfärdar försiktighet utan att inse att dess egen ram till sin natur är konservativ och intressenter som förespråkar att försiktighet återförs till föreställningsramen inser inte att det som efterfrågas redan finns.

Marton (2016) skriver att det är viktigt att diskussionen kring principer som den om försiktighet inte endast diskuteras av normsättare och forskare, som har ett intresse för sådana diskussioner, utan även de som blir påverkade av det i sitt dagliga arbete. I remissvaren som IASB får in gör de en uppdelning på olika intressentgrupper till föreställningsramen som bland annat nationella reglerare, användare, upprättare, akademiker, revisorer, enskilda individer och normgivningsorgan (IASB, 2014). Det har funnits en del kritik angående genomförande, tolkning och tillämpning av IFRS i olika länder och olika redovisningskulturer har olika åsikter om lämpligt innehåll i finansiella rapporter. Det innebär en svår källa till enighet inom IFRS. För att få en konsekvent tolkning och tillämpning av normerna måste IASB få med alla parter med den nya föreställningsramen. Det är ett svårt men viktigt steg mot harmoniseringen (Whittington, 2008).

Inom tidigare forskning finns det alltså en rad olika argument, IASB beskriver svårigheten med att tyda intressenternas incitament till en förändring och ändå har de nu ändrat sig i frågan om försiktighets förekomst i föreställningsramen. Det anses därför vara intressant att se på intressenternas åsikter kring försiktighet och hur de har påverkat IASB. Uppsatsen kommer se på hela diskussionen sett utifrån vad banker och investerare, de primära användarna av finansiella rapporter, de som upprättar finansiella rapporter, företagen, och akademiker har att säga om försiktighetens förekomst som en kvalitativ egenskap och hur det har påverkat IASB:s olika beslut genom åren. Vår studie fokuserar på att se på helheten och inte endast de olika argumenten var för sig som getts i tidigare forskning.

1.3 Frågeställning

Grundat på den pågående diskussionen anses det vara en viktig och omdebatterad fråga om förekomsten av försiktighet i föreställningsramen, vilket leder oss fram till frågeställningen:

- Vad anser olika intressentgrupper om försiktighet och hur har det påverkat IASB:s beslut om dess förekomst i föreställningsramen?

1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att förstå kopplingen mellan intressenternas åsikt och IASB:s beslut angående försiktighet som en kvalitativ egenskap i föreställningsramen. Syftet nås genom att beskriva händelseförloppet runt revideringen av den nya föreställningsramen, intressentgruppers åsikter kring försiktighet samt vad representanter från IASB anser.

1.5 Förklaring över begrepp

Då uppsatsens referensram och empiri till största delen bygger på artiklar, information och remissvar som är skrivna på engelska har vi fått ta ställning till hur vi ska hantera dessa ord. I den mån det har varit möjligt har vi översatt begreppen från engelska till svenska. I de fallen där vi ansett det vara för missvisande med en svensk översättning har vi använt oss av det engelska begreppet. Det engelska begreppet *prudence* är översatt till försiktighet. Den största utmaningen har legat i översättningen av *cautious* då det på svenska enklast översätts till försiktig. För att kunna använda oss av det engelska begreppet *cautious prudence* har vi valt att översätta *cautious* till varsam.

2. Referensram

Här presenteras uppsatsens referensram. Kapitlet inleder med information om IASB, harmonisering av redovisning, föreställningsramen samt principen försiktighet, för att läsaren ska få en förståelse för kärnan i uppsatsen. Vidare följer ett kapitel där IASB:s normgivningsprocess och arbete kring försiktighet presenteras genom en redogörelse för varje diskussionspapper och utkast som har skickats ut på remiss. Därefter presenteras tidigare forskning för att ge en inblick i vad som tidigare publicerats i ämnet. Referensramen avslutas med en sammanfattande del där några problemområden identifieras som följs upp under uppsatsens gång.

2.1 IASB och harmonisering

IASB bildades redan 1973 men då som IASC (International Accounting Standard Comitee) som ett resultat av en överenskommelse mellan professionella redovisningsorgan i Australien, Kanada, Frankrike, Tyskland, Japan, Mexiko, Nederländerna, Storbritannien, Irland och USA och gav gemensamt ut normer som kallas IAS (IASB, 2016). På 90-talet började flera länder inom Europa tillämpa IAS och i takt med länderna blev fler ställdes högre krav på organisationen och en omstrukturering gjordes därför 2001. Omstruktureringen medförde en namnändring till IASB och en mer oberoende normgivning på grund av mer oberoende styrelsemedlemmar, mer politisk acceptans och finansiering från flera olika organisationer och inte bara redovisningsorgan (Carrington et.al, 2015).

IASB har åtagit sig att skapa harmonisering som bäst nås med ett fokus på att de finansiella rapporterna har som syfte att tillhandahålla information som är internationellt användbar vid ekonomiska beslut. För användbar information ställs krav på att den kan förstås och jämföras med andra företag. Målet för att uppnå det är att utveckla standarder av hög kvalitet som går att implementera, är begripliga och globalt accepterade baserat på tydliga principer. Standarderna ska ge transparens och jämförbar information för befintliga och potentiella investerare på kapitalmarknaden samt andra användare som behöver ta ekonomiska beslut (IASB, 2016). Informationen som redovisningen ger är till för att bli en länk mellan företag och användare och dess roll är att minska osäkerhet. Ökad kvalitet i redovisningen blir en nödvändighet i vår globaliserade värld för att de finansiella rapporterna ska vara användbara och att användarna ska kunna förlita sig på dem (Maciucă et.al, 2015).

Företag utvärderas på marknaden baserat på företagets finansiella rapporter och det är företagsledningen som har den största kunskapen om företagets verksamhet och därmed det största ansvaret att göra rätta bedömningar. De principbaserade normerna ger utrymme för handlingsfrihet och problemet med denna handlingsfrihet är att den utnyttjas när det finns incitament från företag att redovisa bättre resultat. Det kallas *earnings management*¹ vilket bidrar till en asymmetri i informationen mellan företag och användare och rapporter som ger en

¹ *Earnings management* – mer känt uttryck på engelska, hädanefter manipulering av resultat

alltför positiv bild av företagets verksamhet, vilket gör redovisningen mindre användbar (Nilsson, et.al, 2002).

Även EU är en viktig aktör i arbetet för en mer harmoniserad redovisning och ett led i arbetet var att införa fjärde och sjunde direktivet (Carrington et.al, 2015), som nu är sammanslaget till redovisningsdirektivet 34 (Regeringskansliet, 2014). Direktiven uppnådde en del harmonisering, genom medlemsländernas implementering i respektive redovisningslag, men lyckades inte helt. Problemet var att det vid implementeringen av direktiven fanns en del utrymme för tolkning och val för respektive land och därför kvarstod en del skillnader (Carrington et.al, 2015). Det var först när EU antog den så kallade IAS-förordningen, ett samarbete mellan EU och IASB som riktar sig direkt ut till företagen, som skillnaderna började försvinna. Förordningen trädde i kraft 1 januari 2005 och innebär obligatorisk användning av IFRS i koncernredovisningen för noterade företag inom EU (Carrington et.al 2015). Idag kräver eller tillåter cirka 120 länder runt om i världen IFRS som därmed är ett av de största och mest inflytelserika normgivande organen i världen. Ett ytterligare led i arbete för att underlätta för globala investerare finns mellan IASB och amerikanska FASB (Marton, Lundqvist & Pettersson 2016).

Enligt Carrington et.al (2015) är harmoniseringen inte helt problemfri och det har uppkommit en del dilemman i implementeringen av IFRS. Dilemman uppstår när det finns två val och det inte är självklart vad som ska väljas, eftersom båda kan föra med sig oönskade konsekvenser. Dessa situationer medför utmaningar för flera parter som normsättare, redovisare, revisorer samt användare av de finansiella rapporterna. Även om finansiella rapporter kan se ut som att de liknar varandra mellan länder finns ändå skillnader. Det beror antagligen på skillnader i sociala, ekonomiska och legala omständigheter samt att det skiljer sig beroende vem som är den primära användaren av de finansiella rapporterna (Carrington et. al 2015).

2.2 Föreställningsramen

Den ursprungliga föreställningsramen togs fram 1989. Den nu gällande föreställningsramen gavs ut i september 2010 och var resultatet av samarbetet med FASB (IASB, 2015a). I den versionen finns två nya kapitel varav ett behandlar de kvalitativa egenskaperna (IASB, 2013). FASB och IASB inledde samarbetet om gemensam föreställningsram 2004 men det avbröts efter publicerandet 2010 bland annat på grund av finanskrisen (Maciucă et.al, 2015). IASB fortsatte arbetet på egen hand 2012 (IASB, 2015a).

Föreställningsramen är inte en egen standard utan ses som ett komplement till IFRS. Inget i föreställningsramen är överordnat någon standard och säger de två emot varandra är det standarden som gäller (IASB, 2010). Syftet med föreställningsramen är att hjälpa IASB själva i sin utformning och omarbetning av standarderna samt i arbetet mot en harmonisering av redovisning, normgivare som utformar nationella standarder, de som upprättar finansiella rapporter på företag, revisorer, användare av finansiella rapporter och övriga personer som har intresse av IASB och IFRS (IASB, 2010).

I föreställningsramen klargörs vilka de huvudsakliga användarna till de finansiella rapporterna är; befintliga och potentiella investerare samt långgivare och andra kreditgivare. Då de inte kan

få information direkt från företaget måste de förlita sig på de finansiella rapporterna som fungerar som beslutsunderlag. Investerarnas och långivarnas förväntningar om avkastning beror på deras bedömning av framtida värde på företaget, sådana prognoser kräver viss information från företagens finansiella rapporter (IASB Conceptual Framework, 2010, 1:OB2-OB5).

De kvalitativa egenskaperna i föreställningsramen finns till för att identifiera den information som ska finnas med i de finansiella rapporterna för att ge användarna det bästa underlaget att grunda sina beslut på (IASB Conceptual Framework, 2010, 3:QC1). Tabell 2.1 visar de kvalitativa egenskaperna från föreställningsramen 1989 och 2010 (IASB, 2001 & 2010).

Föreställningsramen	
1989	2010
Kvalitativa egenskaper Begriplighet Relevans Väsentlighet Tillförlitlighet Korrekt återgivande Innebörd och form Neutralitet Försiktighet Fullständighet Jämförbarhet	Grundläggande kvalitativa egenskaper: Relevans Väsentlighet Korrekt återgivande Fullständig Neutral Fri från fel Förstärkande kvalitativa egenskaper: Jämförbarhet Verifierbarhet Tidsaspekt Begriplighet

Figur 2.1 Föreställningsramen

2.3 Försiktighet

Försiktighet är ett av de äldsta och mest kända redovisningskoncepten och har använts ända sedan medeltiden inom handel (Maciuca et.al, 2015). Det finns en lång tradition men har samtidigt alltid funnits en diskussion och varit svårt att avgränsa användningen till en lämplig nivå (Hellman 2008). Tyskland och Schweiz är två länder som är kända för sin försiktighet inom redovisning (Maciuca, Hlaciuca, Ursache 2015). Även i Sverige är det ett vanligt begrepp (Hellman 2008). EU har en traditionell syn på försiktighetsprincipen som betonas i direktiv 34 (Europaparlamentets och rådets direktiv, 2013/34/EU). Direktiv 34 har en tillämpning av försiktighetsprincipen för att dämpa en överdriven optimism (Maciuca et.al, 2015). Före 2010 var det ingen skillnad på synen på försiktighet inom IASB och de dåvarande europeiska direktiven. Trots förändringar inom IASB har europeiska kommissionen inte ändrat sin inställning till försiktighet. Fram till 2010 fanns försiktighet med i IASB:s föreställningsram och i och med de två nya kapitlen togs begreppet bort (IASB, 2006-2015a).

Det finns många definitioner på begreppet försiktighet som alla liknar varandra och att applicera innebörden i finansiell rapportering är inte lätt (Cooper, 2015). Försiktighet kan beskrivas som att värderingar i de finansiella rapporterna ska göras med rimlig försiktighet och att en lägre värdering av tillgångar och en högre värdering av skulder ska göras vid osäkerhet

(Nationalencyklopedin, 2016). Försiktighet, som ibland även kopplas till konservatism, kan också beskrivas som en slags snedvridning inom redovisning och att likartade objekt behandlas olika beroendes på om de är positiva eller negativa. Graden av försiktighet kan skilja sig mellan olika länder. I vissa länder kan det finnas fullt utvecklad konservatism för att skydda användare av den finansiella informationen från risken att de finansiella rapporterna ska se bättre ut än vad de egentligen borde göra (Alexander & Nobes, 2010). Försiktighet kan även beskrivas som ett gott omdöme eller klokhet som kommit från erfarenhet och kunskap som uttrycks på ett realistiskt och sparsamt sätt (Business Dictionary, 2017). EFRAG (2013) beskriver en skillnad mellan bra försiktighet och dålig försiktighet. En bra användning av försiktighet handlar om att vara försiktig och varsam i sina bedömningar och en dålig användning handlar om att avsiktligt redovisa felaktiga värden. I IASB:s föreställningsram från 1989 beskrevs försiktighet på följande vis (IASB Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, 2001, 37):

Den som upprättar finansiella rapporter måste hantera den osäkerhet som oundvikligen är förknippad med många händelser och omständigheter, såsom möjligheten att få betalt för osäkra fordringar, sannolik nyttjandeperiod för anläggningstillgångar och antalet garantianspråk som kan förutses. Sådan osäkerhet hanteras genom upplysningar om dess natur och omfattning samt genom att försiktighetsprincipen tillämpas när de finansiella rapporterna upprättas. Försiktighetsprincipen innebär att de bedömningar som måste göras under osäkerhet görs med viss försiktighet så att tillgångar och intäkter inte överskattas och skulder och kostnader inte underskattas. Den innebär dock inte att dolda reserver och omotiverat stora reserveringar tillåts, inte heller avsiktliga underskattningar av tillgångar eller intäkter, eller avsiktliga överskattningar av skulder eller kostnader. I så fall skulle de finansiella rapporterna inte vara neutrala och således inte heller tillförlitliga.

Nilsson et.al, (2002) ger ett exempel på en situation där försiktighet skulle kunna vara till fördel för en användare av en finansiell rapport. Ett företag ska introduceras på börsen nästkommande år och i slutet av året får ledningen reda på att en stor kund som köpt varor på kredit har fått problem och eventuellt inte kan betala. Enligt försiktighetsprincipen ska denna fordran skrivas ned till det belopp ledningen tror att de kommer få betalt. Ett incitament kan här finnas att avstå från det för att undvika en kostnad som försämrar företagets resultat, vilket hade påverkat aktiepriset vid börsintroduktionen.

2.4 Försiktighet inom IASB

IASB:s normgivningsprocess är en del i arbetet med att skapa acceptans för de normer som finns. De låter vem som helst som vill vara involverad i processen skicka in kommentarer på det som framställs i form av remissvar och hela processen finns på IASB:s hemsida i syftet att skapa öppenhet. Det gör att normgivningsprocessen är en komplex process som tar lång tid. Första steget i processen börjar med ett forskningsarbete som leder fram till ett diskussionspapper som skickas ut för remiss. Efter remissvaren har behandlats framställs ett utkast som även det skickas ut för remiss. Om det efter dessa steg krävs mer diskussion kan ibland offentliga möten arrangeras och ibland ytterligare ett utkast. Efter att alla åsikter har beaktats publiceras den slutliga versionen i form av en IFRS, som är den slutliga godkända standarden. Det publiceras också en del kompletterande dokument, bland annat *Basis for*

conclusions som förklarar bakgrunden till utformning och eventuella invändningar från IASB (Carrington et.al, 2015).

Nedan presenteras IASB:s diskussionspapper och utkast för den nya föreställningsramen från 2006 till 2015 som består av olika förslag, argument och uppmanande till kommentarer för försiktighetens förekomst inom finansiell rapportering (IASB, 2006-2015a).

2.4.1 Diskussionspapper 2006

I juli 2006 gav IASB ut det första diskussionspapperet kring utvecklingen av föreställningsramen. I diskussionspapperet ersattes den kvalitativa egenskapen tillförlitlighet av korrekt återgivande, som fick tre underrubriker istället för sex stycken som tidigare. Begreppet försiktighet som tidigare varit en underrubrik togs helt bort från föreställningsramen (IASB, 2006).

Neutralitet låg som en underrubrik till korrekt återgivande och beskrivs som en frånvaro av fel för att avsiktligt påverka resultatet, något som inte är förenligt med konservatism (som då innebär fel i redovisningen) och att informationen inte får färgas på något sätt för att påverka användarens beteende. IASB och FASB ansåg att beskrivningen av försiktighet i den gamla föreställningsramen gick emot neutralitet då försiktighet leder till fel i redovisningen och på grund av det togs varken begreppet konservatism eller försiktighet med. Trots att de beskriver hur konservativa uppskattningar förr har använts för att förhindra överdriven optimism. De ser det som självklart att upprättare av finansiella rapporter ska vara försiktiga i osäkra situationer även om försiktighet inte är en önskvärd kvalitativ egenskap i den finansiella informationen (IASB, 2006).

I uppmaningarna till kommentarer fanns ingen specifik fråga om försiktighet (IASB, 2006).

2.4.2 Utkast 2008

I maj 2008 publicerade IASB utkastet som var resultatet av IASB:s och FASB:s överläggningar med hänsyn till de kommentarer som kommit in på diskussionspapperet. Ingen skillnad gjordes i behandlingen av försiktighet mellan diskussionspapperet 2006 och utkastet 2008 (IASB, 2008).

Begreppet neutralitet och förklaringarna över förändringarna som skett med konservatism/försiktighet beskrevs på samma sätt att även om det är viktigt att vara försiktig i osäkra situationer så går försiktighet som en kvalitativ egenskap emot neutralitet. De utvecklar argumentet med att även då det i den förra beskrivningen stod ett förbud mot medveten felaktig värdering räckte inte detta förbud för att förhindra att försiktighet leder till snedvriden information (IASB, 2008).

Även i utkastet inbjöds det till intressenter att skicka in kommentarer men inte någon specifik fråga om försiktighet. Det ställdes öppna frågor om intressenterna var nöjda med de kvalitativa egenskaperna som de såg ut och om inte så ombads de förklara varför (IASB, 2008).

2.4.3 Diskussionspapper 2013

Efter att IASB fortsatt med arbetet med den nya föreställningsramen kom i juli 2013 ett nytt diskussionspapper. I diskussionspapperet fanns det en bilaga med de redan existerande nya delarna, kapitel 1 och kapitel 3 som IASB inte tänkt att ompröva. De skulle endast omprövas om det fanns argument som visade på att en omprövning skulle kunna påverka resterande delar i föreställningsramen. Anledningarna till att de inte öppnade upp för diskussion kring dessa kapitel var att de redan hade gått igenom en omfattande process och låg som en grund för resterande delar av föreställningsramen och att omprövningen antagligen inte skulle leda till en förändring, endast skulle vara tidskrävande och leda till onödiga förseningar av arbetet (IASB, 2013).

De kvalitativa egenskaperna såg alltså likadana ut som den gällande föreställningsramen med en exkludering av begreppet försiktighet. De beskriver dock att de, bland annat, tar upp en diskussion runt begreppet försiktighet då det uttryckts oro över borttagandet av detta (IASB, 2013).

Argumenten för att försiktighet även i detta förslag var borttaget var samma som i diskussionerna före 2010; oförenligt med neutralitet, trots förbud mot medveten felaktig värdering leder försiktighet till snedvriden information och att en medveten undervärdering av tillgångar under en period leder till missvisande resultat under andra perioder. Ytterligare beskrivs några argument som IASB mottagit för ett återinförande av försiktighet. Till exempel att det kan vara önskvärt med en medveten reflektion över konservatism för att förhindra överoptimism och att redovisning utan beaktande av försiktighet kan leda till att redovisning av tillgångar görs även om de är för osäkra och att skulder inte redovisas då de inte är tillräckligt säkra. IASB hävdade dock att var det för oklart om intressenterna ville ta tillbaka försiktighet för att de skulle kunna göra en försiktig bedömning eller om de ville ha tillbaka försiktighet för möjligheten att medvetet kunna påverka och göra fel som går emot neutralitet (IASB, 2013).

I uppmaningar till kommentarer ställdes en fråga om bland annat förändringen som gjorts med försiktighet (IASB, 2013, question 22):

Paragraphs 9.2–9.22 address the chapters of the existing Conceptual Framework that were published in 2010 and how those chapters treat the concepts of stewardship, reliability and prudence. The IASB will make changes to those chapters if work on the rest of the Conceptual Framework highlights areas that need clarifying or amending. However, the IASB does not intend to fundamentally reconsider the content of those chapters. Do you agree with this approach? Please explain your reasons...

2.4.4 Utkast 2015

Den idag senaste versionen av ett förslag till nya föreställningsramen finns i utkastet från 2015. Utkastet är grundat på de svar och kommentarer som kom från diskussionspapperet 2013 (IASB, 2015a).

I utkastet finns försiktighet med igen. Många hade kommenterat borttagningen av begreppet och argumenterat för att det var viktigt för att kunna uppnå neutralitet. I det senaste förslaget

finns därför en paragraf tillagd under neutralitet där behandlingen av försiktighet står definierat (IASB, 2015a, 2.18):

Neutrality is supported by the exercise of prudence. Prudence is the exercise of caution when making judgements under conditions of uncertainty. The exercise of prudence means that assets and income are not overstated and liabilities and expenses are not understated. Equally, the exercise of prudence does not allow for the understatement of assets and income or the overstatement of liabilities and expenses, because such mis-statements can lead to the overstatement of income or the understatement of expenses in future periods.

I *Basis for Conclusions* skriver IASB om händelseförloppet de senaste åren och att de förstår att försiktighet betyder olika saker för olika människor. Somliga använder det som att det är viktigt att vara varsam under osäkerhet och för andra betyder det en asymmetrisk behandling av tillgångar och skulder. IASB fortsätter sedan med att beskriva två nya begrepp av försiktighet: Varsam försiktighet² och asymmetrisk försiktighet³ (IASB, 2015b).

Varsam försiktighet är något som är ett stöd till neutralitet. Det motverkar över-optimism i de finansiella rapporterna och hjälper IASB att utveckla standarder som inte leder till snedvriden finansiell information. Det är denna beskrivning av försiktighet som IASB nu väljer att återinföra till föreställningsramen. En av anledningarna är att några ansett att borttagandet av försiktighet inte lett till neutral information utan oförsiktig information. Varsam försiktighet blir därav ett stöd till neutralitet (IASB, 2015b).

IASB medger att asymmetrisk försiktighet är något som kan behövas i vissa situationer. Asymmetrisk försiktighet finns på de ställen i standarder där det behövs och därför anser inte IASB att det är nödvändigt att identifiera asymmetrisk försiktighet som en kvalitativ egenskap. Det hade då behövt finnas tydliga direktiv på hur pass stor snedvridning som skulle vara ok och detta anser IASB är svårt (IASB, 2015b).

I uppmaningar till kommentaren ställs en fråga om de som läser håller med om att återinföra försiktighet (IASB Exposure Draft, 2015a, question 1b):

Do you support the proposals...to reintroduce an explicit reference to the notion of prudence (described as caution when making judgements under conditions of uncertainty) and to state that prudence is important in achieving neutrality;

2.5 Tidigare forskning

Nedan presenteras den tidigare forskning som gjorts relaterad till försiktighet. Problemområdena som går igenom är definition på begreppet försiktighet, försiktighets koppling till neutralitet, försiktighets behandling i standarder, hur försiktighet bidrar eller inte bidrar till bra kvalitet i finansiell information och hur försiktighet påverkar nationella redovisningsskillnader.

² Varsam försiktighet – översatt från *cautious prudence*

³ Asymmetrisk försiktighet – översatt från *asymmetric prudence*

2.5.1 Definition

Barker (2015) menar att IASB och dess intressenter endast pratar förbi varandra och att källan till förvirringen är att försiktighet och konservatism används som synonymer. Han definierar konservatism som ett tillstånd när det bokförda värdet är lägre än marknadsvärdet. Försiktighet beskriver Barker (2015) som en varsam hantering av osäkerheter och som en högre tröskel av verifierbarhet för erkännande av vinster än för förluster. Olika typer av konservatism är olika önskvärda i finansiella rapporter och Barker (2015) benämner den önskvärda typen av konservatism som försiktighet. Viktigt att förstå är att begreppet försiktighet är en av metoderna som kan leda till att det bokförda värdet blir lägre än marknadsvärdet men att det även kan ske av andra anledningar än avsiktlig tillämpning av försiktighet. Redovisning kan alltså vara konservativ utan att vara försiktig.

Maciuca et.al (2015) delar upp konservatism mellan *earnings conservatism* och *balance sheet conservatism*. *Earnings conservatism* handlar om en asymmetri i när vinster och förluster redovisas och *balance sheet conservatism* om en kontinuerlig undervärdering av nettotillgångar och det bokförda värdet. Hellman (2008) förklarar de två olika typerna som tillfällig konservatism och konsekvent konservatism där den tillfälliga är en applicering av ett sätt att redovisa som leder till en tillfällig undervärdering av nettotillgångar medan den konsekventa tillämpningen leder till att nettotillgångarna alltid undervärderas.

2.5.2 Neutralitet

Hellman (2008) menar att en tolkning av IASB:s diskussionspapper från 2006 kan vara att de anser att konsekvent undervärdering av nettotillgångar inte är ett lämpligt sätt att hantera osäkerhet. Istället ska förändringar och osäkerhet i omvärlden reflekteras i redovisningen på ett neutralt sätt och på så sätt öka relevansen i informationen och ge bättre beslutsunderlag för användarna. Osäkerhet i omgivningen kan hanteras på ett neutralt sätt utan en optimistisk eller konservativ hantering och utan några snedvridningar och fel. Hellman (2008) påstår dock att från ett praktiskt redovisningsperspektiv är det neutrala och felfria en idé som kan ifrågasättas och att det är naivt att tro att de som upprättar redovisningen kommer minska på sitt konservativa sätt när det finns möjligheter för det i standarderna. Konservatism är ett redovisningsmedel som kan användas vid osäkra förhållanden.

Barker (2015) tar upp olika innebörd av neutralitet och att det är viktigt att känna till skillnaden. I artikeln definieras neutral som att det bokförda värdet är samma värde som marknadsvärdet. I IASB:s användning definieras istället neutral som att de som upprättar redovisningen inte försöker snedvrیدا eller påverka en användares beslut. Redovisning ses som neutral om det sker en konsekvent tillämpning av de begrepp och definitioner som finns inom föreställningsramen och som snedvriden om uppgifterna på något sätt vinklas. I frågan om försiktighet är konsekvent med neutralitet beror det på hur betydelsen av försiktighet tolkas. Om osäkerhet ger ledningen möjlighet att vara överoptimistiska i sina värderingar kan ett krav på att vara försiktig vara en uppmaning att vara neutral. Det är då försiktighet innebär att tillgångar och intäkter inte överskattas som neutralitet säkerställs, överoptimism förhindras och de två begreppen går ihop. Men om däremot försiktighet innebär en asymmetri i redovisning av vinster och förluster finns det en antydd avvägning mellan försiktighet och neutralitet. En asymmetri i redovisningen av

vinster och förluster är inte neutralitet utan snedvridning. Det finns därmed två mycket olika betydelser av försiktighet som fungerar tillsammans med neutralitet på olika sätt.

2.5.3 Behandlingen i standarder

När IASB tog bort försiktighet ur föreställningsramen gjorde de detta med en försäkran om att det grundläggande konceptet för försiktighet skulle förbli intakt och synligt (Hellman 2008). Maciucă et.al (2015) pekar på att försiktighet är en nyckelprincip inom redovisning som finns i både existerande och framtida standarder och att det på grund av det borde finnas i föreställningsramen.

Enligt Barker (2015) är det allmänt känt att marknaden vill ha försiktighet i redovisningen och IASB tar, trots detta, bort försiktighet för att de inte tycker det är önskvärt i finansiella rapporter. Barker (2015) menar dock att det redan finns en inneboende konservatism inom IASB:s standarder som tycks ha förbisetts både av IASB och dess kritiker. Redovisning är till sin natur konservativ då en neutral tillämpning av IASB:s definition av tillgångar leder till att bokfört värde är lägre än marknadsvärdet. Denna redan befintliga konservatism möter redan många av kraven på försiktighet. Argumenten både för och emot kan därför sägas onödiga då han menar att alla parter i debatten just nu talar förbi varandra och i själva verket är överens. IASB avfärdar försiktighet utan att inse att deras standarder till sin natur är konservativa, medan akademiker, redovisare och användare som förespråkar att försiktighet återförs till föreställningsramen inte inser att det som efterfrågas i hög grad redan finns. Barker (2015) syftar till att förstå om och hur de starka meningsskiljaktigheterna mellan akademiker, utövare och IASB kan förenas. Att IASB inte själva förstår detta gör att de inte är i linje med sina intressenter och om de hade varit mer konsekventa med sin föreställningsram hade det kunnat bli bättre (Barker, 2015).

Hellman (2008) påstår att IASB:s förändrade ställning till konservatism inte är förvånande då styrelsen de senaste åren betonat det konservativa sättet att redovisa mindre och mindre i de standarder som tagits fram. Han fortsätter dock med att skriva att även om konservatism tas bort ur föreställningsramen kommer IASB ändå när de tar fram sina nya standarder behöva ta hänsyn till den osäkerhet som företag står inför. Det belyser han genom att visa på tre specifika fall relaterade till tre olika standarder som visar på hur tillfällig konservatism finns inom regelverket IFRS. Trots att de har restriktiv syn på konservatism och att den föreslagna förbättringen av föreställningsramen utesluter försiktighet eller konservatism som önskvärda egenskaper. Analysen visar på att IASB via sina standarder har minskat på den konsekventa konservatismen men samtidigt har öppnat upp för möjligheter för en tillfällig konservatism via att alla tre fallen pekar på ett behov av att göra bedömningar och uppskattningar. Analysen visar dock även på att det finns kvar en del konsekvent konservatism i redovisningen via till exempel att investeringar i reklam alltid måste kostnadsföras direkt då det är för osäkert om de i framtiden kommer generera några intäkter för företag.

Barker och McGeachins (2015) jämför också IASB:s ståndpunkt att inte ha med konservatism i föreställningsramen med de faktiska kraven som kommer ur respektive standard. De anser att det är viktigt att se på den här frågan eftersom IASB och forskningslitteratur på senaste tid har gått åt olika håll i sin åsikt kring konservatism i redovisning. Författarna ser på standarder som blev klara före och efter 2010 samt aktiva projekt under arbete för att se om konservatism, direkt eller indirekt, finns som krav. De visar på att det föreligger intern inkonsekvens inom IASB

mellan föreställningsramen och standarderna eftersom kraven som finns i standarderna kommer i konflikt med IASB:s fastställda position i föreställningsramen. Kraven från IFRS leder till konservativ redovisning i praktiken. Konservatism är allmänt förekommande genom hela IFRS och har fortsatt att vara så även efter 2010. Även de nya projekten har konservatism underförstått och är i strid med det som sägs i ramverket. Inte i något av fallen handlar konservatism om en medveten undervärdering av nettotillgångar utan om att vara varsam i osäkra situationer. Det förekommer alltså inte den form av konservatism i standarderna som IASB har avvisat i föreställningsramen. De går alltså inte emot sin ståndpunkt genom att de inte kräver en snedvriden mätning via standarderna. Det är dock inkonsekvent med deras ståndpunkt om att det inte ska finnas någon form av konservatism alls inom IFRS. Den finns där i en form som föreställningsramen inte tillkännager.

2.5.4 Kvalité på finansiell information

Både IASB och FASB har hävdad att konservatism kan medföra snedvridning av redovisningssiffror och att det ökar informationsasymmetri mellan företag och användare av finansiella rapporter. Men en stor del av tidigare forskning hävdar motsatsen och att konservatism spelar en viktig ekonomisk roll. Ett exempel är inom långivningsprocessen, som gynnar både långivare och låntagare då konservatism ökar öppenheten och gör processen mer effektiv (García Lara, García Osma & Penalva, 2104). Genom att utvärdera egenskaperna på informationen inom konservativ redovisning undersöker García Lara et.al (2104) huruvida konservatism påverkar informationsasymmetrier mellan företaget och användarna. Resultaten visar att en ökning av konservatism leder till en minskning av framtida informationsasymmetrier. Därmed leder det till förbättringar i kvalitén på informationen vilket underlättar uppskattningen av företagets framtida resultat. Konservatism begränsar möjligheten till att manipulera resultat och därför leder ett mer konservativt rapporteringssystem till en mer fullständig information. Konservatism förväntas därför att gynna alla användare av finansiella rapporter, såsom långivare, finansanalytiker och aktieägare.

Bauer, O'Brien, Saeed (2014) visar på hur försiktighet kan motverka manipulerade resultat. Neutralitet jämförs med sanning och anses vara ett ouppnåeligt mål. Det traditionella ramverket hade inte som mål att rapportera sanningen utan ett mål att rapportera information som var trovärdig nog att vara användbar. Fokuset på sanning via neutralitet i föreställningsramen efter 2010 går inte att uppnå enligt författarna. Neutralitet definierar problemet med manipulering av resultat men ger inga medel för att motverka det. Försiktighet ger både en definition och en lösning. Försiktighet låter redovisningen sträva efter mer trovärdighet när neutraliteten hamnar i riskzonen under osäkra situationer. Nya standarder som tas fram behöver försiktighet för att undvika problem med manipulerade resultat och föreställningsramen ligger som en grund för detta. Idag uppnår föreställningsramen inte sitt uppdrag att skapa trovärdig finansiell information.

Barker (2015) anser att efterfrågan på konservatism uppstår under osäkerhet. Han frågar sig varför användare ska lita på information som redovisare ger ut om de som upprättar rapporterna själva drar nytta av bra nyheter och har bättre tillgång till korrekt information. Han menar att argumentet är att en konservativ redovisning är mer ekonomisk effektiv för att den minskar informationsgapet mellan företag och användare. Om realiserade resultat och nettotillgångar kräver högre säkerhet innan de tas med i redovisningen ger det en högre trovärdighet på

informationen än vad som annars skulle vara fallet. Det ger användarna en större benägenhet att investera, vilket möjliggör ömsesidig nytta mellan företag och investerare (Barker, 2015).

García Lara, García Osma & Penalva (2016) belyser i en annan undersökning vikten av villkorlig konservatism där försiktighet leder till erkännande av ekonomiska förluster innevarande år men som realiserar under kommande period. Vilket inte bör förväxlas med avsiktlig överskattning av förluster eller strategisk underskattning av tillgångar för att skapa dolda reserver eller ett erkännande av förluster som inte finns än på grund av överdriven försiktighet. Företag med en dokumentation av villkorlig konservatism har fördelar som lättare tillgång till lånefinansiering samt har lägre kostnad för skulder och eget kapital. Villkorad konservatism minskar därför incitamenten för periodiserad resultathantering eftersom företag som har konservativ rapporteringspolitik riskerar att förlora sina fördelar om de avviker från sin konservativa rapportering.

2.5.5. Nationella redovisningsskillnader

Whittington (2008) menar att då nationella redovisningskulturer skapar olika åsikter om lämpligt innehåll i finansiella rapporter innebär det en fundamental och möjligen svår källa till enighet inom IFRS. Principbaserad redovisning kräver en del bedömningar och därför kan sättet normerna utövas på vara olika beroende på olika redovisningskulturer. IASB måste därför förstå och upptäcka dessa grundläggande kulturella skillnader för att normerna skall kunna tolkas och tillämpas konsekvent av alla. I och med det stora antalet länder som använder sig av IFRS måste IASB förlita sig på att nationella normgivare ser till att hålla god kvalitet på implementeringen av IFRS. Whittington (2008) belyser de nationella skillnader som finns inom redovisning och de specifika metoder och föreställningar om redovisningens roll som har vuxit upp inom dessa. Det sätt som IASB kan försöka lösa skillnaderna på är genom föreställningsramen som i princip fungerar som IASB:s uttalande om sin egen normgivning. Arbetet med att utveckla föreställningsramen och att få med alla parter på denna föreställningsram är ett svårt men viktigt steg mot den verkliga harmoniseringen. Ett formellt godkännande eller erkännande av IFRS måste stödjas av alla.

Maciucă et.al (2015) diskuterar försiktighetens förekomst i föreställningsramen genom en jämförelse mellan föreställningsramen för IFRS och Direktiv 34 från EU som, till skillnad från IFRS, har en stark koppling till försiktighet. Europas traditionella syn skiljer sig från IASB:s framåtsträvande syn. De betonar dock att det kan skilja sig rejält mellan länders reglering trots direktiven på grund av möjligheten till tolkning.

2.6 Sammanfattning av referensram

Sammanfattningsvis har tidigare forskning inom området försiktighet tagit upp olika aspekter kring diskussionen om försiktighetens förekomst inom IASB. Barker (2015), som i sin artikel tar upp många av de olika områdena, menar att IASB och dess intressenter bara pratar om varandra och egentligen vill samma sak. Definitionen av försiktighet är en stor del av diskussionen då det finns flera betydelser och ofta förknippas med konservatism. IASB fastställde vid borttagandet 2010 att försiktighet går emot neutralitet och i det senaste utkastet 2015 skrev de försiktighet som en förstärkning av neutralitet, kopplingen till neutralitet är ett område som det också finns tidigare forskning kring. Många argumenterar för att försiktighet,

trots borttagandet, finns kvar i standarderna och därmed lever kvar. Medan andra menar att eftersom begreppet finns kvar i standarderna, så bör det finnas i föreställningsramen. Även huruvida försiktighet påverkar kvalitén på den information som ges i de finansiella rapporterna och dess möjlighet för upprättare att manipulera resultat vilket genererar informationsasymmetrier mellan företag och investerare. Det har framkommit att trots harmoniseringen av redovisningen lever det kvar en del redovisningsskillnader mellan länder. Olika länder har olika nationella redovisningsregler att förhålla sig till där försiktighet har olika stor betydelse.

Efter behandlingen av referensramen har en del problemområden kunnat utläsas kring diskussionen om försiktighet som är sammanställda i figur 2.2:

Problemområden	
Område:	Förklaring:
Definition:	Förvirring kring begreppet, flera olika betydelser, kopplingen till konservatism, asymmetrisk och varsam försiktighet
Neutralitet:	Diskussion om dess innebörd samt om försiktighet förenas med eller går emot neutralitet
Behandlingen i standarder:	Finns argument både att det räcker att det finns i standarder men även att det finns i standarder och bör därför finnas i föreställningsramen
Kvalité på finansiell information:	Försiktighet påverkar vilken information som framställs. Kan möjliggöra för upprättare att manipulera resultat vilket leder till informationsasymmetrier mellan företag och användare.
Nationella redovisningsskillnader:	Traditionellt begrepp, EU-direktivet, kulturella skillnader

Figur 2.2 Problemområden

3. Metod

I metoden beskrivs tillvägagångssättet med uppsatsen; forskningsstrategi, forskningsidé, arbetet med referensramen samt urval, datainsamling och analys av empirin. Två studier separata studier presenteras, den ena av remissvar till IASB:s diskussionspapper och utkast och den andra av intervjuer med representanter från IASB.

3.1 Forskningsstrategi

Den metod som valdes för uppsatsen är kvalitativ eftersom den är tolkningsinriktad med en huvudsaklig användning av ord. Med tolkningsinriktad menas att få en förståelse över hur individer i en viss miljö uppfattar och tolkar sin verklighet (Bryman & Bell, 2013). I detta fall har uppfattningar och tolkningar av försiktighet undersökts via diskussionspapper och utkast utgivna av IASB samt efterföljande remissvar från intressenter och intervjuer med representanter från IASB.

Undersökningen är både explorativ och deskriptiv. Explorativt innebär att så mycket kunskap som möjligt hämtas in inom ett problemområde. Deskriptivt används inom områden där det innan finns en viss mängd kunskap inom området och beskrivningar kan ges av både dåtid och nutid (Patel & Davidsson, 2011). Eftersom så mycket kunskap som möjligt ville fås fram inom området för att belysa problemet, samt redogöra för vad som hänt fram tills idag ledde detta till en kombination av de två undersökningsmetoderna.

För att kunna ge ett svar på frågeställningen har två studier gjorts. Den ena genom att undersöka intressentgrupperns inställning till försiktighet i föreställningsramen genom remissvar. Den andra genom intervjuer av representanter från IASB för att kunna undersöka IASB:s inställning till försiktighet och fånga deras uppfattning om hur intressenternas åsikter har påverkat. Urval, datainsamling och steg 1 i analysen för de två olika undersökningarna presenteras i 3.4 och 3.5 i kapitlet. En analys ingår i en stor forskningsprocess, det är svårt att isolera den från andra delar av processen och gränsen mellan de olika delarna i en analys är vag (Ahrne & Svensson, 2015). Analysen är därför indelad i två steg där det första steget gjordes under bearbetningen av insamlad data. Det andra steget är en övergripande analys där de två undersökningarna analyseras tillsammans.

3.2 Forskningsidé

Idén att skriva om försiktighet inom redovisning väcktes under föreläsningar i externredovisning när det berättades om hur principen först funnits med i IASB:s föreställningsram, för att senare blivit borttagen och där det nu förts diskussioner om att ta tillbaka den igen. Efter att ha diskuterat ämnet med Pernilla Lundqvist bestämdes att idén skulle bygga vidare på och en diskussion kring ämnet med Lundqvist har även gjorts vid ett senare tillfälle. Tanken på att intervjua personer på företag om försiktighet slogs snabbt bort då detta inte var genomförbart. Det fanns ingen garanti för att personer på företag skulle vara tillräckligt insatta i frågan. I funderingarna fanns också tanken på att se på hur försiktighet påverkar

redovisningen i praktiken men detta kändes svårt på grund av begränsad tid. Idén om remissvaren väcktes när Lundqvist nämnde att Göteborgs Universitet skickat in ett svar samt med inspiration från tidigare uppsatser. I sökandet efter det remissvaret hittades samtliga remissvar till varje diskussionspapper och utkast presenterat på IASB:s hemsida. Även kontakten med Jan Engström kom via Lundqvist. Idén om att intervjua Steve Cooper kom då hans artikel *A tale of Prudence* lästs som ansågs ge en bra beskrivning på vad som hänt under de senaste åren. Under arbetet med att ta fram forskningsfrågan låg tankar kring samarbetet med amerikanska FASB och nationella skillnader med fokus på Sverige och EU men till slut blev det en fokusering på intressentgruppers åsikter och hur det har påverkat IASB.

3.3 Referensram

Material runt området om försiktighet har samlats in från litteratur, artiklar (vetenskapliga samt icke-vetenskapliga), material från IASB:s hemsida (föreställningsramen, diskussionspapper, utkast) samt rapporter från EFRAG som informerar om IASB:s arbete. De artiklar som använts har hittats genom att söka på begrepp på internet. Sökord som använts är försiktighetsprincipen, *prudence*, *Conceptual Framework* och *conservatism*. En del artiklar har hittats genom att de använts i andra uppsatser inom området. En sammanfattning gjordes i slutet av referensramen där fem problemområden kunnat urskiljas som sedan används i analysen av empirin.

3.4 Remissvar

Nedan presenteras urval, datainsamling och steg ett i analysen i undersökningen som består av remissvar på IASB:s diskussionspapper och utkast.

3.4.1 Urval

Då IASB i sitt arbete med föreställningsramen uppmanat föreställningsramens intressenter att ge kommentarer på diskussionspapper och utkast och det är offentliga handlingar bestämdes att dessa skulle användas i arbetet. Remissvaren består av ord som samlats in och nedtecknats av andra, vilket kallas för en dokumentundersökning (Jacobsen, 2002). En dokumentundersökning passar bra in i arbetet då det skulle varit mycket svårt att samla in informationen direkt från de intressenter som skickat in sina åsikter. Valet blev att använda utvalda intressentgrupper och att se på grupperna under fyra olika år. Baserat på intressenter som beskrivs i föreställningsramens syfte, de intressentgrupper som presenteras i IASB:s sammanställning av remissvar samt huvudsakliga användare av finansiella rapporterna valdes tre specifika intressentgrupper ut:

- **Användare av finansiella rapporter:** potentiella och befintliga investerare såsom aktieägare och försäkringsbolag samt långivare och andra kreditgivare.
- **Upprättare av finansiella rapporter:** i huvudsak stora företag som enskilt lämnat in remissvar men även de som tillsammans lämnat in i form av verksamhetsorganisationer etc.
- **Akademiker:** främst representerade av universitet runt om i världen, som i föreställningsramen går under kategorin "övriga personer som har intresse av IASB och IFRS".

För att få olika synsätt och perspektiv i de remissvar som lästes ansågs dessa tre grupper som de som kunde ge mest olikheter i sina incitament till försiktighet. Urvalet kallas för ett subjektivt

urval då de grupper som anses ha störst relevans för arbetet och som troligt ger mest värdefull data valts ut (Denscombe, 2016). Alla remissvaren från 2006 till 2015 har gått igenom för att hitta de brev där avsändaren hamnat under någon av intressentgrupperna. Vid de fallen osäkerhet har funnits på vilken grupp avsändaren av svaret tillhör har information sökts på internet för att avgöra om brevet ska vara med eller inte. Brev från privatpersoner som inte anger vilken grupp de eventuellt representerar, normgivare, myndigheter, revisorer eller redovisningskonsulter har inte tagits med, de hamnar under kategorin övriga.

	Användare	Upprättare	Akademiker	Övriga	Totalt
2006	31	18	17	113	179
2008	14	12	15	101	142
2013	33	27	23	145	228
2015	36	23	26	148	233

Tabell 3.1 Urval av remissvar

Tabell 3.1 visar hur stor del av remissvaren som hamnade under några av de utvalda intressentgrupperna.

3.4.2 Datainsamling och analys steg ett

Sorteringen och reduceringen av remissvaren gav en överskådlighet och ordning samt en bra grund för att kunna få fram det väsentliga ur materialet (Ahrne & Svensson, 2015). De brev som hamnade under utvalda intressentgrupper lästes igenom för att se om det fanns åsikter om försiktighet. I diskussionspapperet från 2006 och utkastet från 2008 ställdes ingen specifik fråga om försiktighet och i de fallen fick hela breven ses över efter någon kommentar om försiktighet. I de fallen det stod skrivet om försiktighet fanns ofta en rubrik som indikerade på en kommentar. I diskussionspapperet från 2013 och utkastet från 2015 fanns en numrerad fråga om försiktighet och när de breven lästes letades det efter svaret på den frågan och mer av breven läste inte. De delar i breven där det stod om försiktighet klipptes ut till ett eget dokument och de utvalda delarna lästes noggrant om för att få en bättre inblick.

Ahrne & Svensson (2015) skriver att en förutsättning för en analys är att en forskare blir förtrogen med sitt material och efter insamlingen på nytt undersöker den. I den andra genomgången av materialet upptäcktes återkommande argument som avsändarna lade fram. Återkommande argument sammanställdes i tabeller för att få översikt på vad intressentgrupperna tyckte. Brevet diskuterades tillsammans för att komma fram till vilka argument som kunde utläsas. Intressanta meningar markerades i varje brev och kunde sen sorteras in i de olika argumenten. Varje brev finns representerat i sammanställningen i tabellerna som visar om avsändaren är för eller emot försiktighet, skeptisk eller inte gett någon kommentar.

I tabellerna som sammanställer argumenten presenteras endast de brev som är för försiktighet 2006, 2008 och 2013. 2015 finns en tabell där argumenten för försiktighet presenteras och en tabell där argumenten emot försiktighet presenteras. Vissa intressenter gav endast svaga och få

argument och vissa ger starka åsikter med flera olika argument. En lista på de avsändare som finns med i sammanställningarna bifogas som en bilaga till arbetet. Argumenten beskrivs sedan mer grundligt i en löpande text. Det är de argument som är mest förekommande eller speciellt intressanta för uppsatsens problem och syfte som lyfts fram i den löpande texten. Varför det insamlade materialet reducerats och vissa delar valts bort i den löpande texten är för att möjligheten inte finns att visa upp allt. Syftet med detta har varit som det beskrivs av Ahrne & Svensson (2015) att få en god representation av materialet.

3.5 Intervjuer

Nedan presenteras urval, datainsamling och steg ett i analysen i undersökningen som består av intervjuer med representanterna från IASB; Jan Engström, tidigare medlem i IASB och Steve Cooper, nuvarande medlem i IASB.

3.5.1 Urval

Valet av den tidigare medlemmen i IASB Jan Engström gjordes för att han arbetade i styrelsen mellan 2004 och 2014. Trots att han inte arbetar där idag ansågs det att användbar information kunde fås ut av honom. Att kontakt enkelt kunde fås med honom för att sedan träffa honom i Göteborg var även bidragande orsaker till valet och ansågs vara en fördel. För att ha möjligheten att komplettera med information av en nuvarande medlem togs kontakt med Steve Cooper via mail eftersom han har mer aktuell information och är uppdaterad inom området. Cooper har arbetat i IASB sedan 2007. En fördel med Cooper är att hans engagemang inom frågan om försiktighet kunde ses genom hans artikel *A tale of Prudence*.

3.5.2 Datainsamling och analys steg ett

Intervjun med Engström var en personlig, semistrukturerad intervju med en intervjumall med utrymme för följdfrågor (Bryman & Bell, 2013). Intervjun med Engström varade i ungefär två timmar och spelades in. I förberedelserna inför intervjuerna togs frågor fram som behandlade en så stor del av området som möjligt. Frågorna till Engström grundade sig i den referensram och de problemområden som före intervjun hade arbetats fram samt de intressanta argument som lagts fram i remissvaren. Information mailades till Engström om de områden som frågorna berörde med en förklaring till varje område. Intervjun med Engström lyssnades igenom och skrevs ner i en första text. I den slutliga sammanställningen av intervjun sorterades den efter de delar som var intressanta för arbetet.

Intervjun med Cooper var en typ av strukturerad intervju då den genomfördes via mail med ett fastställt intervjuschema (Bryman & Bell, 2013). Då det fastställda intervjuschemat endast gavs till en person fanns möjlighet till följdfrågor via ett ytterligare mail vilket gör att även den intervjun får inslag av en semistrukturerad intervju. Detta gjordes dock inte. Frågorna till Cooper grundade sig i information som saknades efter intervjun med Engström, argument i remissvaren samt Coopers artikel *A tale of Prudence*. Intervjun med Cooper sammanställdes på samma sätt uppdelat i de delar som följer arbetet. Svaren från Cooper kom via mail vilket gjorde det enklare att sammanställa den då den inte behövde lyssnas igenom. Intervjufrågorna till båda intervjuerna bifogas som bilagor till arbetet.

3.6 Analys steg två

Här presenteras tillvägagångssättet med den slutliga analysen av de två undersökningarna efter sortering och reducering av insamlad data. Ett första steg var att koppla samman argumenten som kommit fram från remissvaren med de problemområden som kunnat utläsas av tidigare forskning. De argument som inte hamnade under ett problemområde hamnade under övrigt. För att kunna komma fram till en slutsats om vad olika intressentgrupper anser om försiktighet gjordes sedan en analys för varje problemområde. Analysen gjordes med en jämförelse mellan argumenten från de utvalda intressentgrupperna med stöd från tidigare forskning och åsikterna från IASB:s representanter samt de senaste årens händelseförlopp kring försiktighet. För att tydliggöra de olika intressentgruppernas engagemang i de olika problemområdena visas antal argument för respektive området i en graf. Argumentet kring osäkra situationer var något som inte hamnade under ett redan befintligt problemområde och behandlades därför i en egen del. I en avslutande del jämförs olika argument och hur stor del av intressentgrupperna som varit för/emot försiktighet under åren med IASB:s händelseförlopp och representanternas bild för att komma fram till om, och i så fall hur, intressentgrupperna har påverkat IASB.

3.7 Bedömning och kritik på vald metod

Extern reliabilitet står för i vilken utsträckning en undersökning kan upprepas (Bryman & Bell, 2013). Då de remissvar som använts är offentliga handlingar som ligger på IASB:s hemsida skulle dessa gå att få fram av en annan forskare. Det finns svårigheter i de två intervjuer som gjorts då det inte är säkert att samma information skulle komma fram vid ett annat tillfälle. Då två personer skrivit arbetet blir det viktigt med intern reliabilitet som innebär överenskommelse över tolkning av det som setts och hörts (Bryman & Bell, 2013). All datainsamling har gjorts tillsammans och de olika åsikterna i remissvaren och intervjuerna har diskuterats för en så god gemensam uppfattning som möjligt gjorts.

Intern validitet innebär att det ska finnas en god grund i de slutsatser som dragits. Sammanställningen av intervjun med Engström mailades till honom för att få bekräftelse på en korrekt uppfattning och justeringar gjordes därefter. Sammanställningen av intervjun med Cooper grundar sig i ett mail som är skrivet av Cooper själv och går därför enkelt att kontrollera om hans svar är tolkade på ett korrekt sätt. Tolkningen av remissvaren går att kontrollera då de är offentliga handlingar. Extern validitet handlar om i vilken grad resultat kan generaliseras till andra sociala miljöer och situationer (Bryman & Bell, 2013). Då de intressentgrupper som valts ut finns i många andra situationer inom redovisning än just frågor om försiktighet skulle en generalisering kunna göras. Även om fokus inte legat på att se på kulturella skillnader skulle möjligheten finnas för att göra en generalisering då remissvaren kommer från olika kulturer över hela världen.

Kritik som kan riktas till en kvalitativ undersökning är att den är subjektiv, att den på grund av subjektiviteten blir svår att upprepa, att det är svårt att generalisera grundat på undersökningen och bristande i transparens (Bryman & Bell, 2013). Det finns risk för subjektivitet i tolkningarna av remissvaren men då de finns som offentliga handlingar går detta att kontrollera. Det går även enklare att upprepa undersökningen tack vare remissvarens tillgänglighet. Kritiken kring detta är större när det gäller intervjuerna då de inte går att kontrollera på samma sätt och skulle någon göra om dem är det inte säkert de får samma svar och intryck.

Dokumentundersökningen av remissvaren gjordes på grund av svårigheten att personligen få tag på personer över hela världen med rätt kunskap inom området för att få användbara åsikter om försiktighet. En kritik som kan riktas mot detta är att många av de observerade remissvaren inte innehöll någon åsikt alls om försiktighet. Detta kan tolkas som att de i det läget höll med gällande förekomst av försiktighet men kan också tolkas som att de valt att inte kommentera sin åsikt. Hade möjligheten funnits att intervjua personerna istället skulle mer och annorlunda information kunnat fås fram. Hade IASB även ställt liknande frågor om försiktighet 2006 och 2008 som det gjordes 2013 och 2015 hade annorlunda information eventuellt framställts eftersom riktade frågor har en större möjlighet att få ett svar än ingen fråga alls. Alla avsändares primära syfte med att skicka in brev var antagligen inte att kommentera om försiktighet varför det kanske inte lade så stor vikt eller ingen vikt alls vid den frågan. Jacobsen (2002) skriver om att data som fås fram genom en dokumentundersökning ofta är skraddarsydd för de ändamål den ursprungliga datainsamlaren hade och det är inte alltid detta stämmer överens med den nya forskarens behov. All information som finns där kan inte användas och upplysningar som inte finns där saknas. Denna brist av kontroll på insamlad data i en dokumentundersökning har en påverkan på tillförlitligheten (Jacobsen, 2002).

En annan svårighet med datainsamlingen som också påverkar tillförlitligheten är kunskapen om de olika avsändarna av remissvaren. En felaktig bedömning kan ha gjorts som lett till att ett svar skulle tagits med eller lämnats utanför undersökningen. Mycket tid har lagts ner på att undersöka vilken grupp avsändaren representerar för att undvika felaktiga bedömningar. Listan på alla utvalda brev finns bifogat för att visa valen som gjorts. Kritik kan också riktas mot att det endast är en del av remissvaren som valts ut då många intressentgrupper valts bort. Det kan hända att en annan slutsats hade dragits om alla intressentgrupper observerats.

Kritik kan riktas mot sortering och reducering av data. Ahrne & Svensson (2015) skriver att materialet ska återges på ett selektivt men ändå rättvisande sätt. Det kan i sammanställning av empirin finnas inslag av subjektivitet som påverkar den rättvisande bilden av materialet. Det finns även nackdelar med att den primära intervjupersonen inte längre arbetar inom IASB. Hade en liknande personlig intervju kunnat göras med Cooper eller andra nuvarande medlemmar från IASB hade mer användbar information kunnat fås fram. Med en komplettering via en mailintervju med Cooper kunde ändå tillräckligt användbar information fås fram.

4. Empiri

Empirikapitlet är uppdelat i två delar där uppsatsens två olika studier presenteras. I första delen redogörs för de remissvar som kommit in från våra angivna intressentgrupper och presenteras efter de diskussionspapper och utkast som IASB skickat ut för remiss. I den andra delen presenteras intervjuerna med representanter från styrelsen i IASB.

4.1 Remissvar

Nedan presenteras alla remissvar på IASB:s diskussionspapper och utkast från åren 2006, 2008, 2013 och 2015. Remissvaren är indelade i respektive intressentgrupp. För varje år finns en tabell som visar hur många som lämnat argument för eller emot försiktighet, varit skeptiska till det eller inte lämnat någon kommentar alls. För varje år finns även en tabell med åsikter som kunnat utläsas och hur stor andel av remissvaren som var emot borttagandet som innehöll respektive åsikt. 2015 finns en sådan tabell med argument emot återinförandet. Sedan görs det för varje år en beskrivning på de mest intressanta argumenten. På grund av de specifika frågor om försiktighet som ställdes 2013 och 2015 blev kommentarerna och åsikterna mer omfattande. De som inte lämnat någon kommentar kan tolkas som att de är nöjda som det ser ut med borttagandet (eller återinförandet 2015) av försiktighet då de inte lagt någon tid på att argumentera kring det. Det kan också tolkas som att de missat att kommentera eller att det funnits saker för dem som varit viktigare.

4.1.1 Diskussionspapper 2006

Diskussionspapper 2006	Användare		Upprättare		Akademiker		Totalt	
Ingen kommentar	26	84%	10	56%	13	76%	49	74%
Emot borttagandet	5	16%	8	44%	4	24%	17	26%
Totalt inkomna remissvar:	31	100%	18	100%	17	100%	69	100%

Tabell 4.1 Diskussionspapper 2006

Tabell 4.1 visar vilken ställning intressentgrupperna hade till försiktighet, de delas in i ingen kommentar och emot borttagandet.

	Användare	Upprättare	Akademiker	Totalt
Emot borttagandet:	5	7	4	17
Behöver tydligare definition	2	2	3	7
Förenas med neutralitet		6	3	9
Finns i standarderna	3	1		4
Bättre kvalitet på informationen	1	1	1	1
Behövs vid osäkra situationer	1	6		7

Tabell 4.2 Argument 2006

Till diskussionspapperet ställdes ingen specifik fråga för intressenterna att svara på om huruvida försiktighet skulle finnas som en kvalitativ egenskap. Antal remissvaren blev inte så omfattande då endast ett fåtal i varje intressentgrupp kommenterade borttagandet. Bland de som var emot borttagandet delades åsikterna in enligt tabell 4.2.

Användare av finansiella rapporter

Användarna betonar att försiktighet krävs vid osäkra situationer eftersom det är viktigt för att begränsa att övervärdering av tillgångar och intäkter sker. Flera av dem tycker att begreppet behöver en tydligare definition. BNP Paribas menar att i och med borttagandet så tar IASB bort hanteringen av osäkerhet inom upprättande av finansiella rapporter som de menar alltid finns. Försiktighet är användbart, applicerbart och har relevans för korrekt information. Flera av bankerna påstår att tas begreppet bort från föreställningsramen kommer många av de befintliga standarderna behöva revideras, då det finns i flera standarder gör borttagandet att föreställningsram och standarder kommer i konflikt.

Upprättare av finansiella rapporter

Upprättare höll med IASB om att försiktighet går emot neutralitet och skapar snedvridning i finansiella rapporter men också att de tycker att det behövs vid osäkra situationer. AstraZeneca menar att meningen med försiktighet inte är att avsiktligt undervärdera tillgångar och övervärdera skulder för att manipulera resultat utan att det ska finnas för företag som hjälp vid bedömningar i osäkra situationer. Holcim Group håller med och säger också att tvärt emot vad IASB säger så går försiktighet inte emot neutralitet utan behövs istället som en förstärkning av neutralitet. Även om IASB måste ta bort begreppet från föreställningsramen så bör det ändå på något sätt klargöras att en viss försiktighet krävs när bedömningar görs vid osäkra situationer. Nestlé tycker dock inte att påståendet om att försiktighet går emot neutralitet är helt ogrundat men anser att borttagningen av försiktighet bara av den anledningen är överdriven. Eftersom transaktioner bör återspeglas på ett sådant sätt att de korrekt återspeglar riskerna för verksamheten anser Nestlé att en underrubrik till korrekt återgivande skulle kunna vara "försiktighet mot risker" om IASB inte längre vill hänvisa till endast försiktighet.

Shell International håller inte heller med om att försiktighet går emot neutralitet, ett borttagande skulle leda till en försämring i kvalitén på informationen och om begreppet tas bort kommer ett stort antal standarder behöva revideras. De tycker också att det behövs vid osäkerhet då försiktighet begränsar i vilken mån det är möjligt att ta upp realiserade vinster och bidrar därmed till både relevans och tillförlitlighet i informationen.

Akademiker

Även akademikerna argumenterade för att försiktighet förstärker neutralitet. Neutralitet är svårt att uppnå utan principen att vara försiktig men den behöver ett mer nyanserat förhållningssätt. En akademiker menar att de som upprättar finansiella rapporter bara är människor, som kan vara både ärliga och oärliga i sin rapportering, och försiktighet har länge funnits som en princip och behövs för att hindra egenintressen. IASB borde istället för att ta bort begreppet, med anledningen att det skapar missförstånd, ge en tydligare förklaring i föreställningsramen. Behovet av principen behövs för att ge objektiv information till användarna. När det tillämpas korrekt inom acceptabla metoder blir det användbart för att förhindra företag att överskatta resultat.

4.1.2 Utkast 2008

Utkast 2008	Användare		Upprättare		Akademiker		Totalt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Ingen kommentar	12	86%	7	59%	10	66%	29	71%
Bra som det är			1	8%			1	2%
Skeptisk/Ifrågasättande					1	7%	1	2%
Emot borttagandet	2	14%	4	33%	4	27%	10	25%
Totalt antal remissvar:	14	100%	12	100%	15	100%	44	100%

Tabell 4.3 Utkast 2008

Tabell 4.3 visar vilken ställning till försiktighet de olika representanterna från intressentgrupperna hade till försiktighet.

	Användare	Upprättare	Akademiker	Totalt
Emot borttagandet	2	4	4	10
Behöver tydligare definition		1		1
Förenas med neutralitet	1	1		2
Kritisk mot neutralitet			1	1
Bättre kvalitet på informationen		1	2	3
Motverkas överoptimism		1		1
Traditionellt begrepp		1		1
Behövs vid osäkra situationer	1	3	2	6
Övrigt	1	2	1	4

Tabell 4.4 Argument 2008

Till utkastet ställdes ingen specifik fråga för intressenterna att svara på om huruvida försiktighet skulle finnas som en kvalitativ egenskap. De argument som kom in emot borttagandet delas in enligt tabell 4.4.

Användare av finansiella rapporter

Basel Committee on Banking Supervision skrev att försiktighet är något som behövs vid osäkra situationer och det i det avseendet inte är något som går emot neutralitet.

Upprättare av finansiella rapporter

Nestlé påpekar i sitt remissvar att det är fel att koppla ihop begreppet försiktighet med konservatism som de definierar som asymmetri i redovisningen, en medveten undervärdering av tillgångar och övervärdering av skulder. De är emot asymmetri men anser att försiktighet innebär att vara varsam i osäkra situationer och att detta är en viktigt grundläggande egenskap.

British American Tobacco ifrågasätter varför ett begrepp som tidigare fungerat väl tillsammans med neutralitet nu ses som en motsättning till detta. De skriver också att de är emot borttagandet då försiktighet är ett välkänt begrepp.

Akademiker

En representant från Ohio Northern University ifrågasätter neutralitet i finansiella rapporter då den verkliga situationen som rapporten ska spegla aldrig kommer vara neutral. Om redovisningen ska kunna följa med svängningar som sker på marknaden går det inte att följa ett helt neutralt sätt att redovisa och chefers tendenser att vara överoptimistiska behöver principen försiktighet. Ett påstående görs även om att konservatism, som innebär att inte övervärdera tillgångar och intäkter, är väldigt viktigt.

En representant från University of Gothenburg ifrågasätter borttagandet och skriver att om konservatism ska tas bort från föreställningsramen, och det endast är neutralitet som ska användas, finns det standarder som i så fall skulle behöva skrivas om för att passa in på det grundläggande konceptet.

4.1.3 Diskussionspapper 2013

Diskussionspapper 2013	Användare		Upprättare		Akademiker		Totalt	
Inget kommentar	10	30%	13	48%	17	74%	40	48%
För borttagandet	4	12%	2	8%	2	9%	8	10%
Emot borttagandet	19	58%	12	44%	4	17%	35	42%
Totalt inkomna remissvar:	33	100%	27	100%	23	100%	83	100%

Tabell 4.5 Diskussionspapper 2013

Tabell 4.5 visar vilken ställning till försiktighet de olika intressentgrupperna hade.

	Användare	Upprättare	Akademiker	Totalt
Emot borttagandet:	19	12	4	35
Behöver tydligare definition	11	2		13
Skiljs från konservatism	3	1	1	5
Förenas med neutralitet	5	2		7
Kritisk mot neutralitet	1	1	1	3
Finns i standarderna	10	3		13
Bättre kvalitet på informationen	4	2	1	7
Motverkar överoptimism	5	3		8
Traditionellt begrepp	2	2		3
Behövs vid osäkra situationer	15	7	2	24
Övrigt	2	2		4

Tabell 4.6 Argument 2013

Frågan som ställdes av IASB uppmuntrar avsändarna till att svara på om de anser att några förändringar borde göras i frågan om försiktighets förekomst i föreställningsramen. Argumenten delas in enligt tabell 4.6.

Användare av finansiella rapporter

Några användare beskrev olika betydelser av ordet försiktighet och om hur ordet går att fränkopplas från konservatism. European Banking Authority skriver att försiktighet borde vara tydligt definierat i föreställningsramen som att varsamhet krävs i osäkra situationer och att det inte handlar om snedvridningar mot konservatism. De nämner även att eftersom denna försiktighet i osäkra situationer redan finns i standarderna borde det finnas med i föreställningsramen. Denna syn delar även Canadian Bankers Association som skriver att eftersom konceptet redan finns i standarderna kommer ett återinförande ha begränsad inverkan i praktiken. De vill också att en tydlig definition, som skiljer på försiktighet och konservatism, återinförs. BNP Paribas anser att definitionen i den gamla föreställningsramen fungerar bra och att den inte innebär konservatism. Många uttrycker också att det är viktigt med försiktighet för utveckling av framtida standarder. UK Shareholders Association anser att försiktighet behövs i osäkra situationer men att det betyder att det alltid behövs då det alltid är osäkert. De tycker att det är felaktigt att tro att säkerhet är det normala tillståndet då verkligheten för det mesta är osäker.

German Insurance Association jämför föreställningsramen med direktiv 34 från EU. Då direktivet innehåller en hänvisning till försiktighetsprincipen skulle IASB genom försiktighet i sin föreställningsram undvika framtida tvister i samband med EU:s godkännande av nya standarder. De anser också att det hade varit bättre av IASB att förklara begreppet bättre än att bara ta bort det.

Standard Life Investments påstår att Mr. Hans Hoogervorst, IASB:s ordförande, under en konferens 2012 har sagt att en av anledningarna till att ta bort försiktighet ur föreställningsramen var samarbetet med amerikanska FASB. Standard Life Investments anser att nu när det inte längre finns något aktivt samarbete håller inte detta argument och försiktighet borde återinföras. De kommenterar att genom en tydligare förklaring om vad försiktighet

innebär går det att undvika att försiktighet används för dolda reserver. De anser att försiktighet ger en högre grad av säkerhet och en mer rättvisande bild än vad neutralitet gör.

CFA Institute håller med IASB om borttagandet av försiktighet. De anser att försiktighet historiskt sett har använts för att rättfärdiga medvetna snedvridningar, utesluta neutralitet och för att göra värderingar som inte är de mest användbara för investerare. De anser att försiktighet aldrig kan bli neutralt och att argument för försiktighet är samma sak som att vara emot neutralitet och för konservatism. De beskriver vidare att ett problem med försiktighet är att det tolkas olika av olika användare och därför inte leder till jämförbar information.

Upprättare av finansiella rapporter

Mouvement des Entreprises de France och BT Group skriver argument om att då försiktighet finns i standarderna ska det finnas i föreställningsramen och att det ska finnas med för utveckling av nya standarder.

The 100 Group inser att det ligger svårigheter i begreppet som betyder olika saker för olika personer. De tycker att IASB ska ta tillbaka den gamla beskrivningen om att vara varsam i osäkra situationer. British American Tobacco är också för användning av försiktighet i osäkra situationer och att om det används på det sättet inte leder till snedvriden finansiell rapportering.

Försiktighet är inte samma sak som konservatism. BP plc skriver om bra försiktighet och dålig försiktighet. Bra försiktighet handlar om asymmetrisk behandling av tillgångar och skulder och dålig försiktighet är den som rättfärdigar beteenden som leder till manipulering av resultat. De är för neutralitet men med ett inslag av den försiktighet som de beskriver som bra.

A.P. Møller - Mærsk A/S riktar kritik mot neutralitet. Försiktighet borde vara en grundläggande kvalitativ egenskap då neutralitet inte går att uppnå. Ingen är felfri och det är mänskligt att vara optimistisk i planer och förväntningar över framtiden. Försiktighet, som asymmetri i upptagande av till exempel tillgångar och skulder, behövs för att förhindra denna optimism.

Akademiker

Academics Researching är emot borttagandet men ger ett förslag på att byta ut ordet försiktighet mot varsamhet för att minska förvirring kring försiktighets koppling till konservatism. De är emot konservatism och anser då att varsamhet skulle vara ett bättre ord för att få in en lagom dos av försiktighet i redovisningen. De anser att neutralitet och varsamhet kan existera ihop och samverka.

Loughborough University kritiserar neutralitet och skriver att även om neutralitet länge har varit ett viktigt koncept i finansiell rapportering anser upprättare (grundat på en undersökning som gjorts) att finansiella rapporter aldrig någonsin kan vara helt neutrala och att informationen alltid är snedvriden. De som upprättar dem påverkas hela tiden av faktorer som indikerar att informationen från rapporterna ska se ut på ett visst sätt. O'Brien, Bauer & Saeed skriver om hur de är emot borttagandet på grund av att försiktighet ger bättre finansiell information.

4.1.4 Utkast 2015

Utkast 2015	Användare		Upprättare		Akademiker		Totalt	
Ingen kommentar	11	31%	4	17%	11	42%	26	31%
Skeptisk	1	2%			2	8%	3	3%
Emot återinförandet	2	6%	5	22%	4	15%	11	13%
För återinförandet	22	61%	14	61%	9	35%	45	53
Totalt antal remissvar:	36	100%	23	100%	26	100%	88	100%

Tabell 4.7 Utkast 2015

Frågan som ställdes i utkastet uppmuntrar intressenter till att svara på om de håller med eller inte om förslaget att återinföra försiktighet beskrivet som försiktighet när bedömningar görs vid osäkra situationer och som ett viktigt begrepp för att uppnå neutralitet. Tabell 4.7 visar fördelningen av remissvaren och jämfört med tidigare år var det betydligt fler som kommenterade 2015.

	Användare	Upprättare	Akademiker	Totalt
För återinförandet	22	14	9	45
Behöver tydligare definition	8	4	3	15
För asymmetrisk	13	2		15
Emot asymmetrisk	5	1	1	7
Förenas med neutralitet	7	3	2	12
Förenas inte med neutralitet	5	2	2	9
Finns i standarderna	3	2	1	6
Bättre kvalitet på informationen	4	2	3	9
Motverkar överoptimism	2		2	4
Traditionellt begrepp	1		2	3
Behövs vid osäkra situationer	6	6	5	17

Tabell 4.8 Argument för återinförandet 2015

Tabell 4.8 visar de argument från intressenter som är för återinförandet.

	Användare	Upprättare	Akademiker	Totalt
Emot återinförandet	2	5	4	11
Finns i standarderna	1	3		4
Ger sämre kvalite i informationen		3	2	5
Leder till förvirring	1	1	1	3
Räcker med neutral	2	5	2	9

Tabell 4.9 Argument emot återinförandet 2015

Tabell 4.9 visar de argument från intressenter som är emot återinförandet.

Användare av finansiella rapporter

De två användare som var emot återinförandet tycker att begreppet skapar förvirring. Förklaringen av neutralitet innebär att redovisning inte ska vara snedvriden och därför stödjer inte försiktighet neutralitet. Det räcker inte att definiera försiktighet som försiktig vid osäkra situationer eftersom ordet har en tvetydighet på grund av tidigare användning av begreppet som kopplas till snedvridna värderingar. Det räcker därför med endast begreppet neutral. Deutsche Bank menar att försiktighet inte borde finnas med i föreställningsramen utan endast behandlas i de standarder där det är relevant. Om IASB ändå väljer att ta med begreppet så bör det endast betyda att det ska vara i osäkra situationer.

Det var flera av användarna som generellt stödjer förslaget att återinföra försiktighet till föreställningsramen, men trots IASB:s försök till en tydligare definition var det många som fortfarande hade kommentarer om den. Användarna menar att försiktighet är ett vanligt förekommande och utbrett begrepp inom redovisning och uppfattas ofta olika bland upprättare och användare av finansiell information, den påverkas av lokala redovisningsregler som tillåter eller kräver en viss nivå av försiktighet. Begreppet behöver därför en tydlig definition som hänvisar till bedömningar under osäkerhet för att klargöra dess innebörd och skiljas från vad som menades innan 2010. Försiktighet bör tillämpas vid objektiva bedömningar och tillämpningen av försiktighet ska inte jämföras med konservatism. Det finns en användare som är skeptisk mot definitionen om osäkra situationer eftersom sådana situationer alltid är närvarande vid finansiell rapportering och att den meningen därför bör strykas, upprättare bör istället alltid vara försiktiga vid bedömningar.

Även argumenten om huruvida försiktighet förenas eller går emot neutralitet går isär. German Insurance Association menar att en hänvisning till neutralitet inte helt återspeglar logiken bakom försiktighet och verkar vara mer förvirrande än till hjälp. Det finns också argument att en neutral bedömning ger ett svar medan en försiktig bedömning om samma sak ger ett annat. De som tycker att försiktighet förstärker neutralitet menar att det hjälper till att hindra företag från potentiell snedvridning av resultatet.

Det finns användare som stödjer förslaget om uppdelningen på varsam och asymmetrisk försiktighet då det går emot neutralitet att erkänna skulder tidigare än intäkter. Finansiell information bör baseras på neutralitet och inte asymmetri i bedömningar. Men däremot finns det fall där asymmetriska redovisningsprinciper kan användas för att ge relevant information. Det var en stor del av alla användare som på ett eller annat sätt stödjer asymmetrisk försiktighet och som inte håller med om IASB:s uttalande att det inte behöver finnas med i föreställningsramen. Ur en användares synvinkel är det bättre att bli informerad om ogynnsamma händelser så snart som möjligt och gynnsamma händelser endast när de är säkra. Det borde därför erkännas även i föreställningsramen att asymmetrisk försiktighet, tillämpad på rätt sätt, är acceptabelt i vissa situationer för att kunna implementeras i standarder.

Sarasin & Partners menar att endast begränsa försiktighet till en förstärkning av neutralitet inte tar itu med problemet med resultatmanipulering. Asymmetrisk försiktighet har också en viktig roll som måste accepteras av IASB. German Insurance Association rekommenderar att vissa delar av diskussionen om förekomsten av asymmetrisk försiktighet bör finnas i föreställningsramen. Båda begreppen av försiktighet är relevanta och bör existera eftersom de

riktar sig till olika intressenter av föreställningsramen. Varsam försiktighet syftar till att stödja upprättare till de finansiella rapporterna och den asymmetriska försiktigheten behövs för att IASB ska ta hänsyn till det i normgivningsarbetet.

En annan användare menar att IASB bör ta hänsyn till att i många länder där IFRS används finns sen tidigare begreppet försiktighet som ett rättsligt krav för finansiell information i börsnoterade företag, framförallt i EU. IASB borde därför överväga eventuella inkonsekvenser mellan andra normgivare och IFRS, vilket borde vara en anledning till att återinföra försiktighet som en princip. German Cooperative and Raiffeisen Confederation menar att genom utkastet avvisar IASB det europeiska förhållningssättet av försiktighet i betydelsen av konservatism genom att kalla det asymmetrisk försiktighet och ett sätt att manipulera resultat. De håller inte med om det och vill att IASB istället borde anpassa föreställningsramen för att förhålla sig till olika nationella redovisningstraditioner.

Upprättare av finansiella rapporter

De som är emot förslaget är alla överens om att försiktighet inte är förenligt med neutralitet. The Linde Group menar att försiktighet avviker från neutralitet eftersom det leder till uppskjutandet av intäkter till senare perioder vilket resulterar i att senare perioders resultat blir överskattade och leder till sämre kvalitet i redovisningen. International Energy Accounting Forum tycker bland annat att försiktighet är överflödigt inom neutralitet då det man vill åt redan finns inom begreppet, men de tycker också att det borde läggas till i föreställningsramen att inte all asymmetrisk försiktighet är emot neutralitet. Siemens är oroliga över effekterna av att återinföra försiktighet eftersom det inte finns en gemensam förståelse för begreppet. Försiktighet beskrivet i utkastet har samma mening som neutralitet men att det oftast kopplas till konservatism gör att det istället går emot neutralitet. Även Volkswagen menar att det finns problem i definitionen av försiktighet. De tycker att det är förståeligt att utkastet inte tillåter asymmetrisk försiktighet eftersom det går emot neutralitet men samtidigt finns det flera standarder som inkluderar det i och med hårdare kriterier för att ta upp tillgångar än för skulder.

Många av de upprättare, som var för förslaget om försiktighet, har som argument att det behövs när bedömningar görs i osäkra situationer. De är överens om att försiktighet har en roll i den finansiella rapporteringen, att den är hjälpsfull och att den därför ska finnas med i föreställningsramen.

IASB:s framställning av att försiktighet behövs som en förstärkning av neutralitet ger delade åsikter från upprättarna då det finns några som argumenterar emot detta. Huawei Global Finance håller med om att finansiella rapporter ska upprättas med försiktighet och neutralitet men är oroad över att det kan leda till att ledningen gör och att investerare förväntar sig mer försiktiga bedömningar och värderingar än vad IFRS faktiskt kräver eller tillåter. Företagen bör uppmuntras att göra tydliga upplysningar om hur de har tillämpat försiktighet för att säkerhetsställa att investerarna inte vilseleds. Försiktighet bör definieras enkelt så att det är tydligt vad IASB anser är lämpliga tolkningar av begreppet i samband med upprättande av finansiella rapporter, vad som är olämpliga tolkningar av begreppet samt några exempel för att illustrera det. Ur en upprättares perspektiv är försiktighet en avgörande faktor vid bedömningar och därför nödvändigt att förena med neutralitet. Det är dock viktigt att försiktighet inte

missbrukas som ett motiv för systematiska felaktigheter. En upprättare anser att borttagandet 2010 kanske har förvärrat mångfalden i användningen av begreppet.

Upprättarna lyfter också fram olika åsikter om asymmetrisk försiktighet. British American Tobacco tycker att asymmetrisk försiktighet måste omfattas som ett godtagbart alternativ i föreställningsramen vid vissa omständigheter, annars kan de inte se hur det kan stödjas i de nuvarande och framtida redovisningsstandarderna. De tycker att det är svårt att förstå IASB:s logik när standarder byggs på föreställningsramen. Då IASB säger att asymmetrisk försiktighet redan finns i standarderna borde begreppet även finnas i föreställningsramen för att detta synsätt ska vara överensstämmande. Det finns en upprättare som visar oro över hur det står förklarat om varsam försiktighet och asymmetrisk försiktighet, i icke engelsktalande länder skulle det inte vara till hjälp eftersom en översättning egentligen blir försiktig försiktighet

Akademiker

University of Melbourne var emot återinförandet då de menar att det endast är en täckmantel för att främja konservatism. En annan akademiker menar att det räcker med hur neutralitet förklaras i föreställningsramen för att undvika att inte vara oförsiktig som flera påstår att borttagandet av försiktighet ledde till. Akademikern förstår argumentet att klargöra innebörden av försiktighet eftersom det finns en förvirring kring begreppet, men tror inte att det blir fulländat via en bättre förklaring. Changqing Liu School of Accounting skriver att försiktighet inte fungerar för att uppnå neutralitet. Objektivitet skulle däremot behövas istället, för att göra bedömningar gjorda på fakta och inte på en känsla eller tro, vilket ligger närmare neutralitet. Singapore Management University anser att försiktighet i osäkra situationer endast leder till snedvridning i bedömningar där intäkter och tillgångar undervärderas medan skulder övervärderas. Det ger möjligheten att skapa dolda reserver och en utjämning av intäkter då företag vid dåliga tider är mindre försiktiga och övervärderar tillgångar medan de vid bra tider undervärderar och är mer försiktig. Det beteendet återspeglar inte de verkliga ekonomiska trenderna som företag utsätts för. Det som IASB skriver är nästan omöjligt att uppnå vid bedömningar och det räcker inte heller att tydligare förklara innebörden av försiktighet för att förhindra snedvridning i resultatet. Upprättare tycks alltid dras åt den asymmetriska försiktigheten.

De akademiker som var för återinförandet menar att begreppet har en viktig roll för att motverka överoptimism, men det är viktigt att betona att det är försiktighet i meningen av varsam de vill åt eftersom osäkerhet i redovisning alltid förekommer vid upprättande av finansiella rapporter. Det finns också åsikter om att det inte räcker att IASB positionerar sig mot asymmetrisk försiktighet, den ursprungliga förklaringen av ordet försvinner inte genom komplicerade förklaringar, det leder bara till förvirring. Neutralitet är också ett svårt begrepp att förklara men kan räknas som ett objektivi-tet ideal eller mål, försiktighet blir viktig för att uppnå neutralitet.

Både Oxford University och University of Gothenburg var skeptiska till återinförandet av försiktighet. Oxford University menar att IASB borde släppa behandlingen av försiktighet då det inte har något viktigt syfte som inte redan finns inom begreppet neutralitet och det skapar förvirring. University of Gothenburg ifrågasätter om försiktighet skulle minska förvirring mellan upprättare eftersom ordet traditionellt varit kopplat till konservatism och att det därför inte går att koppla till neutralitet. Istället borde fokus ligga på att vara varsam vid osäkra

situationer och att helt ta bort ordet försiktighet för att inte skapa förvirring, då principen att vara varsam hjälper till att uppnå korrekt återgivande.

4.2 Intervjuer med IASB

Nedan presenteras intervjuerna med representanterna från IASB. Jan Engström som är en tidigare medlem i styrelsen och arbetade mellan 2004–2014 och Steve Cooper som är nuvarande medlem i styrelsen sedan 2007.

4.2.1 Jan Engström - tidigare medlem i IASB

Försiktighet

På frågan om vad försiktighet betyder svarar Engström att det är ett tydligt ord men ordet betyder olika saker för olika människor på olika ställen. Han berättar att IASB brottades mycket med betydelsen av ordet på olika språk och svårigheten i att det finns många ord som inte är enkla att översätta. Engelskan är till exempel mycket mer nyanserat och består av fler ord än i det svenska språket. I IASB:s diskussion kring begreppet blev första frågan vad det betyder på engelska och därefter hur det definieras för att få en lokal betydelse. Under styrelsemötena blev det alltid utdrag från olika ordböcker om betydelsen och hur det beskrevs i olika länder.

Engström definierar försiktighet som att vara ordningsam och ordentlig, inte konservativ men åt det hållet. Det engelska ordet har inte riktigt samma betydelse som det svenska ordet försiktig utan betyder att ha ordning och reda och inte kasta sig in i nya saker. Engström beskriver ytterligare att försiktighet handlar om att det i finansiell rapportering ska göras en så bra bedömning som möjligt men vid osäkerhet ska bedömningen göras försiktigt. Det betyder inte att det är det sämsta eller bästa som ska väljas utan ett försök till något där emellan, men denna uppskattning kan vara svår att göra. När det är osäkert är det bättre att säga att redovisa en skuld eller inte redovisa en inkomst.

Under intervjun diskuterades skillnaden på ett sätt att vara och ett sätt att lägga fram finansiell information. Ett exempel är att någon som är anförtrodd att arbeta i en styrelse, men inte är delägare, måste tänka på att försöka undvika att bolaget tar fel beslut. Då är det bra att vara förständig och försiktig. Det betyder dock inte att informationen ska vara snedvriden. Till exempel kan ett beteende vara försiktigt men samtidigt kan redovisningen ändå vara helt neutral. Det går att skilja på ett sätt att vara från ett sätt att redovisa siffror. Engström gav ett exempel:

Vi satte bolagets pengar på ett euro-lotteriet för att vinna 300 miljoner kronor... vi vann inte men alla pengarna gick åt. Det var inte speciellt försiktigt... men däremot var redovisningen väldigt neutral och försiktig...

Försiktighet och konservatism

Det finns en nyansskillnad mellan försiktighet och konservatism då begreppen betyder två olika saker. En försiktig bedömning är så nära en sanning som möjligt medan konservatism är en lutning åt ett håll med lite mer skulder och lite mer kostnader.

Försiktighet och neutralitet

Neutralitet ska vara ännu närmre sanningen än försiktighet. Även om försiktighet inte är samma sak som konservatism ger det större frihet för mer skulder och mindre intäkter och går mot ett snedvridet tänkande. Det kan vara på grund av det som IASB tar upp definitionerna asymmetrisk och varsam försiktighet.

Om borttagandet

Engström beskriver att försiktighet historiskt bidragit till en företagskultur kring att det är acceptabelt med dolda reserver som egentligen inte är berättigade och att det var en anledning till borttagandet. Det kom många synpunkter på borttagandet och Engström ansåg att vissa av dem var obefogade. Jämförs den gamla beskrivningen av försiktighet med det som ersatte beskrivningen i föreställningsramen finns det många ord som är likadana och samma saker står på båda ställena, även om ordet försiktighet är borta. Engström anser att IASB inte tog bort något mer än begreppet.

När diskussionen om försiktighet kom upp fanns det en bild av att redovisning skulle vara rätt. Att sätta av reserver skulle bort och redovisningen skulle vara neutral med en så riktig och rätt bedömning som möjligt. Även om IASB var medvetna om att redovisningen aldrig kunde bli helt rätt ansåg de att neutralitet var så nära rätt de kunde komma. Många ansåg att det under täckmantel av försiktighet blev acceptabelt att sätta extra reserver eller att skjuta på vinster. Engström säger att det var så det gick till i verkligheten och att det kanske fortfarande är så det går till idag.

Anledningen till att försiktighet var med i föreställningsramen från 1989 var att det inte var lika organiserat på den tiden och att den föreställningsramen inte var lika genomarbetad. På frågan om hur samarbetet med FASB påverkade berättar Engström att det finns olika filosofi mellan IASB och FASB. Samarbetet fungerade bra men föreställningsramen betyder mindre för FASB. Det finns i samarbetet med andra standarder en spricka mellan de två och det går inte riktigt att komma överens. Samarbetet slutade inte på grund av finanskrisen och har egentligen inte avslutats men har fått sina törnar. Engström menar att USA inte hade något med borttagandet av försiktighet att göra.

Arbetsprocessen

Förändringen som gjordes 2010 började ungefär fem år tidigare, hade olika delområden och det låg ett stort arbete bakom. Bland annat samarbetar IASB med normgivare världen över och träffar representanter från olika intressenter på plats i London. De träffar en grupp av större normgivare fyra gånger om året och alla världens normgivare en gång om året. De träffar även representanter från stora företag, börsanalytiker och kreditanalytiker. Uppföljningar på arbetet är svårt när det gäller föreställningsramen då den generellt inte används av fler än styrelsen och det blir därför mer en självgranskning. Det kan ses som en uppföljning då begreppet nu kommer

tillbaka. IASB har antagligen gjort en utvärdering med tanke på debatten som varit valt att lägga tillbaka begreppet försiktighet.

Remissvar

Det är inte endast remissvaren som räknas utan andra kommer även till IASB på plats i London för att lämna åsikter. IASB reser också runt för att träffa företag och söker upp information och åsikter. Efter alla remissvar kommer in tar staben fram en kort summering där det bland annat framgår vilka som har lämnat kommentarer. Saknas det representanter från till exempel en världsdel kan staben få informella synpunkter i efterhand. Efter det kommer en större summering som innehåller en arbetsplan för det fortsatta arbetet.

Styrelsen tar till sig goda argument och kraften ligger inte i hur viktig en person är utan vilket argument den har. EU:s åsikt spelar dock stor roll och de har mycket att säga till om, det är framförallt EU som driver att IASB nu tar upp försiktighet igen. I praktiken väljs de som pratar för egen sak och för egna syften som inte stämmer överens med projektets syften bort.

Intressenter och olika slags åsikter

Engström menar att det händer att akademiker har speciella idéer och att de tror att de äger någon sorts sanning. För företagen handlar det ofta om att skydda sig själva och de får därför lite mindre kraft i argumentationen. De som får störst vikt är de som kan kallas för användare. Problemet med användarna är att de inte är intresserade av att skriva remissvar, IASB får ofta söka upp dem istället för kommentarer. Inom IASB finns det personer som jobbar heltid med att försöka få in åsikter från investerarna. Det finns också ett problem med att många av dem inte får uttala sig då företaget de jobbar för, till exempel en bank, tycker tvärtom. Banken vill ha större frihet att sätta reserver för kreditförluster, men avdelningen för investeringar vill ha neutral rapportering. Det fungerar inte om två delar av ett företag skriver olika brev med olika åsikter. De specifika frågorna i diskussionspapperet och utkastet efter 2010 kan ha lett till att intressenter kommenterade mer.

Engström beskriver att det i grund och botten är IASB själva som är användare av föreställningsramen men indirekt påverkar den fler vilket gör att många involverar sig i processen.

Om återinförandet

Engström menar att ett återinförande av försiktighet inte förändrar någonting. Eftersom det enda som skiljer den förra och den nya föreställningsramen åt är att ordet försiktighet är borta. Beskrivningen är den samma och innehållsmässigt finns budskapet kvar.

Jag är nästan bombsäker på att det var ord för ord som var samma...

EU:s starka åsikt kan vara anledningen till att IASB inte ser någon idé med att argumentera emot. Det kan vara därför försiktighet kommer tillbaka. Fördelen som kommer av borttagandet är att det har blivit en diskussion om vad begreppet innebär. Syftet att klargöra är uppnått. Hade försiktighet behållits, som det var diskussioner om att det skulle göra, hade den gamla betydelsen levt kvar.

4.2.2 Steve Cooper - nuvarande medlem i IASB

Försiktighet

Cooper beskriver hur ordet försiktighet har orsakat problem och missförstånd och att han på grund av det föredrar att inte använda begreppet. Han använder hellre andra beskrivningar för att förklara vad som ses som bra finansiell rapportering. Cooper anser att skulle IASB definiera försiktighet på ett sätt som kopplas till konservatism skulle det inte vara bra för investerare när upprättare applicerar det i sin finansiella rapportering.

Konservatism

Konservatism är, enligt Cooper, att hellre välja ett lägre värde på tillgångar och ett högre värde på skulder och att inte ta med osäkra tillgångar men osäkra skulder i sin finansiella rapportering. Att använda uppskattningar som är medvetet vridna för att nå en konservativ rapportering. Problemet med konservatism är att bestämma vilken nivå som är ok.

Neutralitet och försiktighet

Neutralitet är att vid värdering och mätning inte snedvrider den finansiella informationen. Cooper anser att försiktighet aldrig har gått emot neutralitet om det inte definierats annorlunda än vad det gör i föreställningsramen.

It never was against neutrality - unless one defines neutrality differently from how it is in the framework.

Om borttagandet och återinförandet

På grund av missförstånd kring begreppet togs försiktighet bort från föreställningsramen och Cooper var en av de som röstade för ett fortsatt uteslutande av försiktighet även i det senaste utkastet. Cooper beskriver hur han tror att anledningen till att majoriteten av styrelsen röstade för ett återinförande var på grund av att det kan uppfattas som att om IASB inte stödjer försiktig redovisning betyder det att de stödjer oförsiktig redovisning. Cooper fortsätter med att om det måste finnas med i föreställningsramen ser han att det borde definieras som i det senaste utkastet, som varsamhet och omsorg⁴ när det handlar om osäkra mätningar. Anledningen till att IASB införde uppdelningen av försiktighet på asymmetrisk och varsam var för att de ville försöka förtydliga skillnaden mellan de två betydelserna som begreppet har. Två olika begrepp för två olika saker kommer förhoppningsvis leda till mindre förvirring.

Cooper beskriver hur han tyvärr inte ser att det finns en bättre förståelse för betydelsen av ordet efter de senaste årens diskussion och att olika människor fortfarande använder ordet på olika sätt. Han hoppas att återinförandet i föreställningsramen ändå ska kunna lösa svaret på frågan om vad försiktighet egentligen är.

Koppling till standarderna

Cooper anser att återinförandet inte har stor betydelse för framtida standarder. Användningen av försiktighet gäller främst i företagets applicering av standarderna och inte i upprättandet av

⁴ Omsorg – översatt från care

nya standarder. De bedömningar som krävs av respektive standard ska göras på ett omsorgsfullt⁵ och varsamt sätt.

Intressenter till föreställningsramen

Det var från början inte mycket invändningar från intressenter mot borttagandet men senare blev det ett stort problem. Cooper vet inte varför det uppstod en större diskussion runt frågan efter 2010. Remissvaren har varit väldigt viktiga för arbetet med föreställningsramen. Cooper beskriver hur många investerare var för ett återinförande av försiktighet för de kände att företag var vårdslösa i sin applicering av IFRS och att när försiktighet inte fanns med i föreställningsramen hade revisorer och reglerare svårt att gå emot det beteendet. Den beskrivningen av investerare var svaret på frågan om det finns en specifik intressentgrupp som IASB baserar sina beslut på och som kommer tjäna på att försiktighet återinförs i föreställningsramen.

Avslutningsvis skriver Cooper hur de antagligen kommer publicera den slutgiltiga föreställningsramen under 2017 och att de har infört förändringar även efter kommentarerna som kommit in på utkastet från 2015.

⁵ Omsorgsfullt – översatt från *carefull*

5. Analys

Kapitlet syftar till att analysera uppsatsens resultat genom en diskussion kring intressenternas åsikter och IASB:s förhållning till åsikterna genom intervju svaren samt arbetet med försiktighet inom föreställningsramen. Kapitlet inleds med en fördelning av argumenten på de olika problemområdena som sedan behandlas var för sig. Koppling görs också till tidigare forskning för att styrka åsikter och problemområden.

5.1 Problemområden och argument

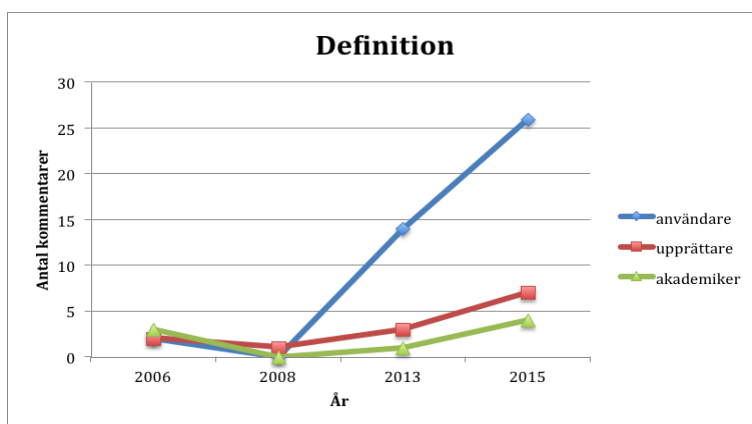
De åsikter som har kunnat utläsas från remissvaren går att kopplas till de problemområden som togs fram i referensramen. Figur 5.1 visar uppdelningen. Ett vanligt förekommande argument som handlar om osäkra situationer hamnar inte i ett problemområde utan behandlas för sig i övrigt.

Argument kopplat till problemområde		
Område:	För försiktighet	Emot försiktighet
Definition:	Behöver tydligare definition Skilj från konservatism För/emot asymmetrisk försiktighet	Leder till förvirring
Neutralitet:	Förenas med neutralitet Förenas inte med neutralitet Kritisk mot neutralitet	Räcker med neutral
Behandlingen i standarder:	Finns i standarder	Räcker att det finns i standarder
Kvalité på finansiell information:	Bättre kvalité på informationen Motverkar överoptimism	Ger sämre kvalité i informationen
Nationella redovisningsskillnader:	Traditionellt begrepp	
Övrigt:	Behövs vid osäkra situationer Övrigt	

Figur 5.1 Argument kopplat till problemområde

5.2 Definition

Figur 5.2 visar hur många remissvar för försiktighet som innehöll ett argument kring definitionen under de observerade åren.

Figur 5.2 Definition

När IASB 2006 gav förslaget att ta bort försiktighet från föreställningsramen var det endast några i respektive intressentgrupp som var emot för att de tyckte att istället för att ta bort begreppet borde det definieras tydligare. Cooper beskriver hur ordet har orsakat många problem och missförstånd och att han på grund av det föredrar att inte använda begreppet. Engström kommenterar borttagandet med att IASB egentligen inte tog bort något mer än begreppet försiktighet och att beskrivningen ändå fanns kvar. Till utkastet 2008 var det ingen av användarna eller akademikerna som kommenterade definitionen. Upprättarna höll fast vid argumentet eftersom de anser att när försiktighet används korrekt blir det användbart.

I remissvaren till 2013 års diskussionspapper kom det in en större mängd kommentarer från användarna som ansåg att det finns ett behov av försiktighet, fast med en mer tydlig definition än tidigare. En användare tycker att det hade varit bättre av IASB att förklara försiktighet bättre, eftersom det har olika betydelser för olika personer, än att ta bort det för att undvika svårigheten i att förklara det. Till skillnad från användarna så var det få upprättare som kommenterade om definitionen.

En svårighet för IASB kring definitionen är begreppets koppling till konservatism. Efter 2013 års diskussionspapper var det flera av intressentgrupperna som menade att försiktighet är viktigt inom redovisning, men det är viktigt att definiera det på ett sätt som skiljer det från konservatism. Barker (2015) menar att försiktighet och konservatism används som synonymer vilket skapar förvirring mellan IASB och dess intressenter. Han menar att det är viktigt att tydligt redogöra för skillnaderna för att inte blanda ihop dem i diskussionen. Även Cooper menar att det finns en fara i att definiera försiktighet på ett sätt som kopplas till konservatism, då det inte skulle vara bra för investerare.

Tidigare forskning har fångat en viktig aspekt i diskussionen genom att göra en uppdelning av försiktighet skilt från konservatism (Maciucă et. al, 2015. Hellman, 2008). Denna uppdelning går att koppla till EFRAG (2013) som gjorde en skillnad på bra och dålig användning av försiktighet. Bra försiktighet handlar om att vara varsam i sina bedömningar och en dålig användning att avsiktligt redovisa felaktiga värden för att visa ett bättre resultat för användarna.

Den bra försiktigheten är alltså det som borde finnas i föreställningsramen medan den dåliga är den som IASB borde ta avstånd ifrån. En upprättare anser att definieras det tydligare vad styrelsen anser är lämpliga och olämpliga tolkningar av begreppet i kommer användningen bli mer felfri. Engström håller med om att konservatism och försiktighet betyder två olika saker. Han menar att försiktighet är så nära sanningen som möjligt medan konservatism är när det lutar lite för mycket åt ena hållet som att ta upp för mycket skulder. Cooper definierar konservatism som att välja ett lägre värde på tillgångar och ett högre värde på skulder och att inte ta med osäkra tillgångar men osäkra skulder i sin finansiella rapportering. Uppskattningar blir medvetet vridna för att uppnå en konservativ rapportering och problemet blir att bestämma vilken nivå som är acceptabel. En akademiker skrev i sitt remissvar 2013 att för att minska förvirringen kring försiktighetens koppling till konservatism bör ordet försiktighet bytas ut mot ordet varsamhet. Principen i sig hjälper till att ge mer korrekt redovisning men kopplingen till konservatism gör att det går emot neutralitet. Varsamhet skulle vara ett bättre ord för att få in en lagom dos av försiktighet i redovisningen.

När det i utkastet 2015 gjordes ett förslag att återinföra försiktighet igen kom det in betydligt fler åsikter kring ämnet med både kommentarer för och emot återinförandet. I *Basis for Conclusions* skriver IASB att de förstår att försiktighet betyder olika saker för olika människor. I ett försök att göra begreppet tydligare införs en ny uppdelning på asymmetrisk försiktighet och varsam försiktighet. IASB håller inte med om tidigare argument som kommit om att asymmetrisk försiktighet är viktigt för den finansiella informationen. Men de medger att det kan behövas i vissa situationer och belyses därför i de standarder där det behövs (IASB, 2015b).

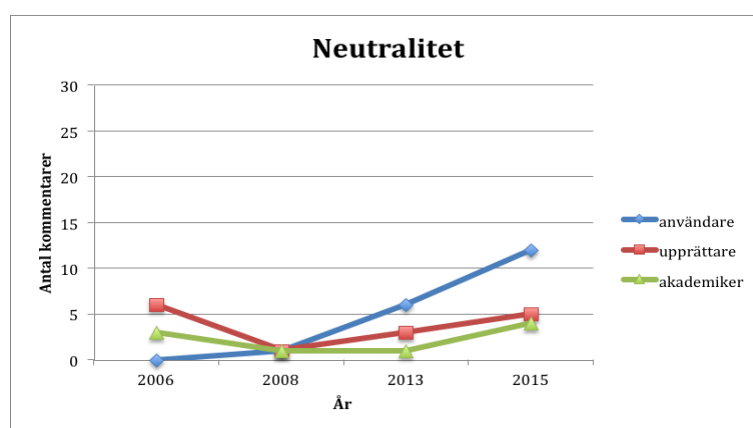
Tabell 5.2 visar en stor förändring i antalet remissvar från användarna, det beror bland annat på att flera av dem kommenterade att även asymmetrisk försiktighet bör nämnas i föreställningsramen. Användare menar att det vid osäkerhet är mer föredraget att begära mer säkerhet för att erkänna intäkter än kostnader. Ur användarnas synvinkel är det bättre att bli informerad om ogynnsamma händelser så snart som möjligt och gynnsamma endast när de är säkra. Engström håller med om att det vid osäkerhet är det bättre att redovisa en skuld och att inte redovisa en inkomst. Användare menar därför att båda begreppen är relevanta och bör existera eftersom de riktar sig till olika intressenter av föreställningsramen. Upprättarna hade också några representanter som tyckte att förklaringen av asymmetrisk försiktighet bör finnas med i föreställningsramen för att normgivare ska kunna implementera det i standarder. Det fanns dock en oro från upprättare över hur det står förklarat om varsam försiktighet och asymmetrisk försiktighet, i icke engelsktalande länder skulle en varsam försiktighet egentligen innebära en försiktig användning av försiktighet, vilket inte blir meningsfullt.

Trots IASB:s försök att göra det tydligare för intressenterna genom sin uppdelning av försiktighet, fanns det flera som var emot återinförandet då begreppen bara leder till förvirring. Användarna tyckte att det inte räcker med att definiera det som försiktighet vid osäkra situationer, ordet har oundvikligen viss tvetydighet, både i sig och på grund av tidigare användning av begreppet. Upprättarna är oroliga över effekterna av att återinföra försiktighet eftersom det inte finns en gemensam förståelse för begreppet. Akademikerna menar att det inte räcker att IASB positionerar sig mot asymmetri, innebörden försvinner inte genom komplicerade förklaringar, upprättare tycks ändå dras åt det asymmetriska hållet, vilket leder till snedvridning och möjligheter att skapa dolda reserver. Om försiktighet ska återinföras så är

det viktigt att det klart framgår att det nya konceptet skiljer sig från det som togs bort 2010. För ytterligare klarhet bör definitionen utökas genom att betona att försiktighet tillämpas när man gör objektiva bedömningar och att tillämpningen av försiktighet inte ska jämföras med konservatism. Engström menar att fördelen med att begreppet togs bort 2010 är att det medfört en diskussion om vad det innebär, han menar att IASB uppnått sitt syfte. Hade begreppet behållits hade det gamla fortfarande levt kvar. Cooper beskriver dock hur han tyvärr inte ser att det finns en bättre förståelse efter de senaste årens diskussion och att olika personer fortfarande använder ordet på olika sätt.

5.3 Neutralitet

Figur 5.3 visar hur många remissvar för försiktighet som innehöll ett argument kring kopplingen till neutralitet under de observerade åren.

Figur 5.3 Neutralitet

Ett av motiven för borttagandet av försiktighet 2006 var att det är något som går emot neutralitet. Efter 2006 fanns kommentarer från intressenter kring neutralitet och då mest från upprättarna. Kommentarererna sjönk efter utkastet 2008. Argumenten efter de två första åren låg bland annat kring att försiktighet inte alls går emot neutralitet och inte skapar snedvridning i finansiella rapporter. Användare kommenterade kring att osäkerhet, som alltid finns inom upprättandet av finansiella rapporter, måste behandlas och därför är försiktighet något som inte går emot neutralitet. En upprättare ifrågasätter varför ett begrepp som tidigare fungerat tillsammans med neutralitet nu ses som en motsättning. Koppling finns mellan de argumenten och Barkers (2015) förklaring att beroendes på hur försiktighet definieras har det olika relation till neutralitet. En akademiker argumenterade för att försiktighet är en princip som behövs för att hindra egenintressen och neutralitet är därför svårt att uppnå utan försiktighet. En akademiker ifrågasätter neutralitet då den verkliga situationen som rapporten ska spegla aldrig kommer vara neutral. Det styrks av Hellman (2008) som anser att det neutrala och felfria en idé som kan ifrågasättas.

Efter att försiktighet fortfarande var uteslutet ur föreställningsramen 2013 ökade kommentarer kring neutralitet och mest hos användarna. De remissvaren innehöll också kommentarer kring försiktighets koppling till neutralitet som grundar sig i olika definitioner av begreppet och kring ett ifrågasättande av neutralitet. Försiktighet ger en mer rättvisande bild än

neutralitet och neutralitet går inte att uppnå. Det var dock en användare som ansåg att det var tvärtom, försiktighet kan aldrig bli neutralt.

Efter kommentarerna ändrade IASB sin inställning och återinförde 2015 försiktighet till föreställningsramen som något som behövs för att uppnå neutralitet. Kommentarna kring försiktighets koppling till neutralitet ökade efter det diskussionspapperet. Användarna var även detta år de som kommenterat mest. Argumenten låg även här kring att försiktighet förstärker neutralitet, är viktig för att uppnå neutralitet och hjälper till att hindra ledningen från potentiell snedvridning i resultatet. Det fanns dock även 2015 de som var för försiktighet men som inte ansåg att försiktighet förstärker neutralitet.

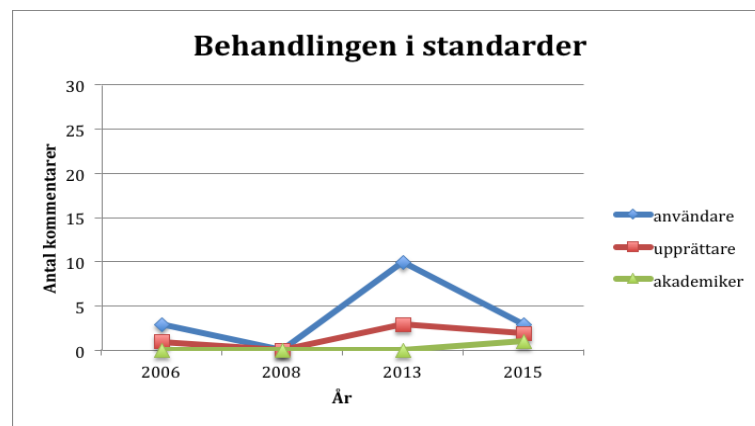
En av anledningarna till att kommentarerna kring neutralitet ökade efter 2015 kan ha berott på IASB:s införande av de två olika definitionerna på försiktighet då det kom åsikter kring det. Vissa ansåg att asymmetrisk försiktighet inte står i strid med neutralitet eftersom det, från användarens synvinkel, är bättre med en asymmetrisk behandling av finansiella poster. Andra argumenterar emot asymmetrisk försiktighet då det går emot neutralitet att erkänna skulder tidigare än intäkter. Finansiell information bör baseras på neutralitet och inte asymmetri i bedömningar.

De användarna som var emot införandet av försiktighet 2015 ansåg inte att det är förenligt med neutralitet. Det ansåg även upprättarna som var emot införandet då det räcker med att ha begreppet neutralitet i redovisningen för att få bra kvalitet på informationen. Det man vill åt i begreppet försiktighet ges redan i begreppet neutralitet. Det fanns även akademiker som var skeptiska till att försiktighet skulle gå att koppla till neutralitet på grund av den äldre kopplingen till konservatism.

Synen på försiktighet tillsammans med neutralitet från IASB:s representanter kan också liknas med det som Barker (2015) beskriver om definitionen. Cooper anser att om försiktighet definieras på rätt sätt går det inte emot neutralitet. Engström pekar på försiktighets tendens att glida mer åt asymmetrisk behandling av poster i den finansiella rapporten jämfört med neutralitet men tror att uppdelningen på asymmetrisk och varsam försiktighet kom till för att förhindra detta. Ingen av representanterna från IASB ifrågasätter neutraliteten som Hellman (2008) gör och speciellt inte Cooper då han röstade emot ett återinförande av försiktighet i föreställningsramen.

5.4 Behandlingen i standarder

Figur 5.4 visar hur många remissvar för försiktighet som innehöll ett argument kring behandlingen i standarder under de observerade åren.

Figur 5.4 Behandlingen i standarder

Hellman (2008) skriver om IASB:s försäkran om att det grundläggande konceptet för försiktighet, trots borttagandet, ändå skulle förbli intakt och synligt i standarderna. Engström trycker också på att IASB inte tog bort något mer än begreppet. Trots detta kommenterade både användare och upprättare efter diskussionspapperet 2006 om att tas begreppet bort från föreställningsramen kommer många av de befintliga standarderna behöva revideras för att föreställningsramen och standarder inte ska komma i konflikt. 2008 var det dock inga av intressenterna som gav någon kommentar om kopplingen mellan föreställningsramen och standarderna.

När IASB fortsatte med sitt arbete 2013 ökade kommentarer kring betydelsen av kopplingen mellan föreställningsramen och standarderna. Flest kommentarer kom från användarna. Många av användarna och upprättarna uttryckte bland annat att det är viktigt med försiktighet för utveckling av framtida standarder och att försiktighet borde finnas med i IASB:s tankar under framtida processer. Kommentarererna kring konsekvent behandling i föreställningsramen och standarderna ligger i linje med Hellman (2008) och Barker & McGeachins (2015) som visar på att då försiktighet finns i standarderna borde det också finnas med i föreställningsramen.

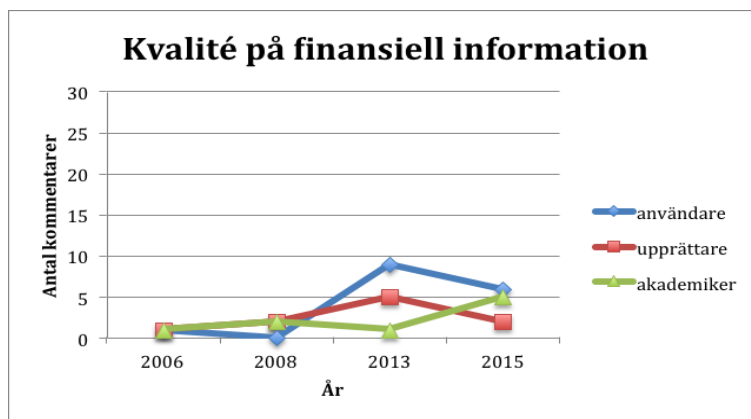
När ett återinförande av försiktighet föreslås 2015 sjunker totala argumenten kring behandling i standarder och kommentarerna som finns ligger kring behandlingen av asymmetrisk försiktighet. En upprättare kommenterar att om asymmetrisk försiktighet är ok i vissa standarder måste det tydligare förklaras och återspeglas i föreställningsramen och inte bara i *Basis for conclusions*. Av de som 2015 är emot ett återinförande skriver en stor del emot tidigare forskning och anser att det räcker om försiktighet finns i de standarder där det behövs.

Barker (2015) påstår att diskussionen kring försiktighet är onödig då det som efterfrågas av intressenter i föreställningsramen redan finns via standarderna. Hans påstående om att IASB är omedvetna om detta går emot både IASB:s försäkran om att det grundläggande konceptet skulle förbli intakt i standarderna och Engströms förklaring av borttagandet. Engström beskriver å andra sidan att det som finns i föreställningsramen inte påverkar till exempel upprättare ofta i

praktiken då det mesta täcks av respektive standard. Det skulle kunna vara en indikation på att diskussionen är onödig. Cooper beskriver dock hur återinförandet inte kommer påverka IASB då användningen av försiktigheten främst gäller företagens applicering av standarderna och inte i upprättandet av nya standarder. De båda representanterna från IASB beskriver användningen av försiktighet i föreställningsramen och standarderna på olika sätt.

5.5 Kvalité på finansiell information

Figur 5.5 visar hur många remissvar för försiktighet som innehöll ett argument kring hur försiktighet påverkar kvalité på finansiell information under de observerade åren.

Figur 5.5 Kvalité på finansiell information

Ett motiv från IASB att bort försiktighet var enligt Engström att det fungerade som en täckmantel för möjligheten att sätta av reserver för framtiden, vilket gjorde att redovisningen inte var neutral utan istället visade felaktiga bedömningar. I remissvaren 2006 var det några i respektive intressentgrupp som kommenterade emot IASB:s motiv och skrev att försiktighet är relevant för att finansiella rapporterna ska ge korrekt information. Användarna betonade att försiktighet krävs vid osäkra situationer eftersom det är viktigt för att förhindra övervärdering av tillgångar och intäkter. Även en forskare anser att försiktighet tillämpad korrekt blir användbart och ger mer objektiv information till användarna. En upprättare menar att försiktighet inte är till för att avsiktligt undervärdera tillgångar och övervärdera skulder för att manipulera resultat. Principen behövs för upprättare som hjälp vid bedömningar i osäkra situationer för att informationen inte ska bli snedvriden. De bedömningar som görs bör återspeglas på ett sådant sätt att de korrekt återspeglar riskerna för verksamheten. 2008 framkom inga speciella kommentarer om kvalitén, användarna lämnade inga kommentarer alls.

I 2013 års diskussionspapper skrev IASB att även om försiktighet är en bra princip för att hantera osäkra bedömningar så var det för oklart om intressenterna ville ta tillbaka försiktighet av den anledningen eller för möjligheten att medvetet göra fel och påverka resultatet. Tabell 4.x visar att av remissvaren 2013 var det betydligt fler användare än upprättare som tyckte att försiktighet behövs som en kvalitativ egenskap för att ge bättre kvalité på informationen. En av användarna kommenterade att argumentet för borttagandet från IASB går att undvika genom en tydligare förklaring om vad försiktighet innebär. Försiktighet ger en högre grad av säkerhet för användarna och en mer rättvisande bild än vad neutralitet gör. Men det fanns också användare som höll med om att försiktighet historiskt sett har använts för att rättfärdiga

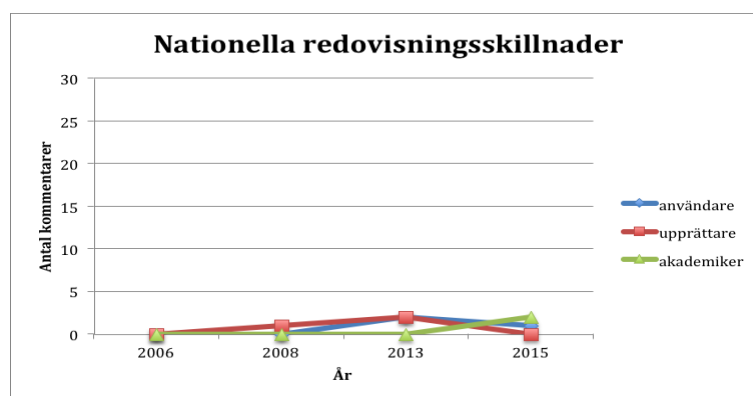
medvetna snedvridningar, utesluta neutralitet och för att göra värderingar som inte är de mest användbara för investerare.

Tidigare forskning styrker de argument som lagts fram kring försiktighets påverkan på finansiell information. Barker (2015) visar på att en konservativ redovisning är mer ekonomisk effektiv då den minskar informationsgapet mellan företag och användare. Konservatism skapar mer öppenhet vilket gör långivningsprocessen mer effektiv som i sin tur gynnar både långivare och låntagare (García Lara et.al, 2104). En ökning av konservatism leder till minskade informationsasymmetrier och periodiserad resultathantering, vilket underlättar uppskattning av framtida resultat för användarna (García Lara et.al, 2104 & 2016).

Cooper menar att majoriteten av styrelsen 2015 röstade för ett återinförande på grund av att det kan uppfattas som att om IASB inte stödjer försiktig redovisning, istället stödjer oförsiktighet redovisning. I och med förslaget av återinförandet av försiktighet uppdelad i varsam och asymmetrisk försiktighet, tar IASB hänsyn till intressenternas remissvar. Upprättarna behöver försiktighet för hanteringen osäkra situationer, vilket minskar informationsgap mellan företag och användare och ger mer tillförlitlig information. Användarna höll med IASB att försiktighet i vissa fall kan missbrukas för resultathantering. Genom att förklara begreppet tydligare än innan tar de hänsyn till vad som är en önskvärd egenskap i finansiell rapportering och hindrar att snedvriden information ges till användarna.

5.6 Nationella redovisningsskillnader

Figur 5.6 visar hur många remissvar för försiktighet som innehöll ett argument nationella redovisningsskillnader under de observerade åren.

Figur 5.6 Nationella redovisningsskillnader

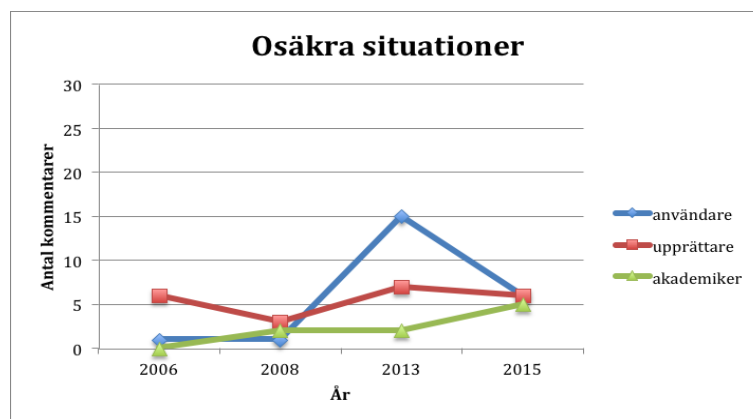
Whittington (2008) skriver att IASB måste förstå och upptäcka de grundläggande kulturella skillnader som finns för att normerna skall kunna tolkas och tillämpas konsekvent av alla. Engström beskriver hur IASB i arbetet med den nya föreställningsramen träffade normgivare, representanter från storföretag och börs- och kreditanalytiker från hela världen. Cooper relaterar till de olika kulturella skillnaderna då han beskriver hur ordet försiktighet har orsakat många problem och missförstånd och att han på grund av detta föredrar att inte använda begreppet. Det är inte många av intressenterna som har kommenterat kring detta område under åren. 2008 trycker en upprättare på att de är emot ett borttagande av försiktighet på grund av att försiktighet är ett välkänt begrepp.

Då försiktighet fortfarande var uteslutet efter diskussionspapperet 2013 argumenterar två användare och två upprättare kring området. En användare anser att anledningen att ta bort försiktighet ur föreställningsramen grundat på samarbetet med amerikanska FASB inte längre håller utan samarbetet. Engström berättar dock att han inte minns att USA hade något med borttagandet av att göra. Den andra användaren argumenterat för att försiktighet är viktigt för föreställningsramen då det skulle undvika framtida tvister med EU. Skillnaden i synen på försiktighet mellan IFRS och EU är något som Maciuca et.al (2015) också visar på i sin tidigare forskning.

Efter förslaget på ett återinförande av försiktighet 2015 är det endast en användare som kommenterar kring området men för första gången de observerade åren även två akademiker. Argumentet om skillnaden på IFRS och EU återkommer. Enligt Engström har EU mycket att säga till om. Det är framförallt EU:s åsikt som driver att IASB nu tar upp försiktighet igen.

5.7 Övrigt - Osäkra situationer

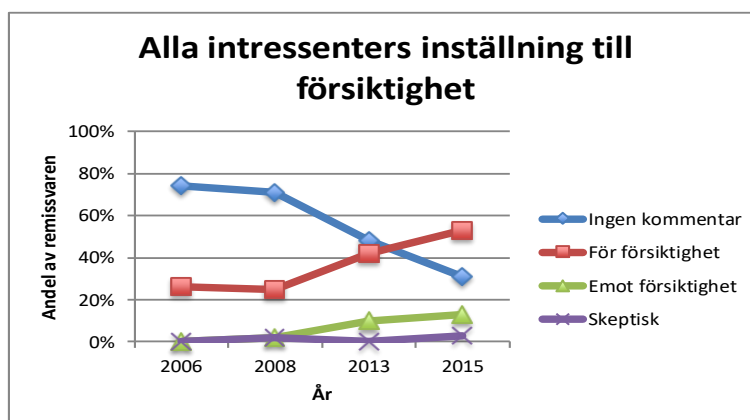
Ett vanligt förekommande argument som inte passade in på något problemområde är osäkra situationer. Flera av upprättarna argumenterade att försiktighet behövs vid hanteringen av osäkra situationer. Även akademikerna och användare betonade vikten av försiktighet för upprättare av finansiella rapporter. Argumentet är dock inget problemområde som IASB kan göra något åt eftersom osäkerhet alltid kommer finnas vid upprättandet av finansiella rapporter. Men argumenten pekar på att ett återinförande kan hjälpa upprättare att ha en princip att förhålla sig till under dessa förhållanden.

Figur 5.7 Osäkra situationer

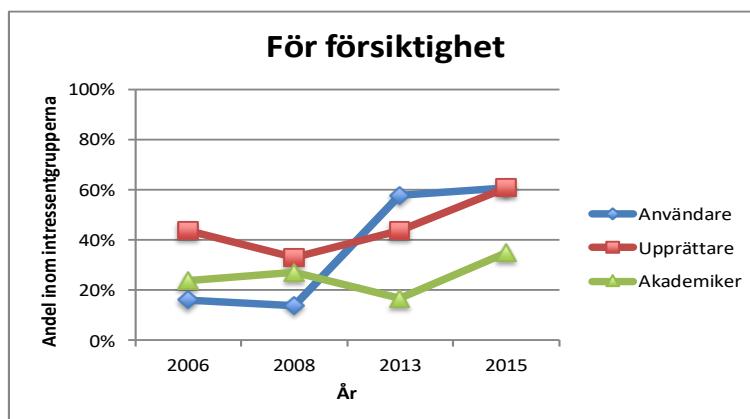
5.8 Intressentgruppers påverkan på IASB

Figur 5.8 visar hur stor andel av de tre intressentgrupperna tillsammans som var för eller emot försiktighet, skeptiska eller inte hade någon kommentar under åren:

Figur 5.8 Alla intressenters inställning till försiktighet

Figur 5.9 visar hur stor andel av de olika intressentgrupperna som var för försiktighet under åren:

Figur 5.9 För försiktighet

Både Engström och Cooper beskriver hur remissvaren har varit väldigt viktiga för arbetet med föreställningsramen. Engström berättade hur kraften inte ligger i hur viktigt en person är utan vilket argument den har och att de som får störst vikt är de som kan kallas för användare. Cooper berättar också kring vikten av investerares åsikter i arbetet.

De beskriver att det från början inte kom mycket invändningar från intressenter till borttagandet men att det senare kom många synpunkter på borttagandet. Det stämmer överens med figur 5.8 som visar att kommentarerna ökade efter 2013. Cooper kan inte svara på varför det uppstod en större diskussion runt frågan efter 2010. I IASB:s diskussionspapper och utkast från 2013 och 2015 finns riktade frågor kring försiktighet vilket kan vara en förklaring till de ökade kommentarerna. Ingen förändring gjordes av IASB efter kommentarerna 2006 och 2008. 2013 beskriver IASB att de vill öppna upp för en diskussion runt försiktighet för att oro uttryckts kring borttagandet. De skriver dock att det var för oklart om intressenterna ville ta tillbaka

försiktighet för att de skulle kunna göra en försiktig bedömning eller för att medvetet kunna påverka och göra fel som går emot neutralitet (IASB, 2013).

Före 2013 var det inte en stor andel av användarna som var för försiktighet men 2013 låg andelen långt över de andra intressentgrupperna. Det var efter kommentarerna på det diskussionspapperet som IASB gjorde en förändring och i sitt utkast 2015 återinförde försiktighet igen i förslaget till föreställningsramen. Då både IASB:s föreställningsram, Engström och Cooper har tryckt på att användarna är de som är de huvudsakliga intressenterna för föreställningsramen är förändringen efter den höga andelen kommentarer från användarna intressant. Andelen som är för försiktighet ökade dock också efter 2015.

Cooper beskriver hur han tror att anledningen till återinförandet var en rädsla för att det skulle uppfattas som att om IASB inte stödjer försiktig redovisning betyder det att de stödjer oförsiktig redovisning. Det pekar på att styrelsen styrs av externa uppfattningar. Engström menar dock att det är EU:s starka åsikt som leder till att försiktighet kommer tillbaka till föreställningsramen och att det är EU som framförallt driver återinförandet av försiktighet.

6. Slutsats

Kapitlet presenterar uppsatsens slutsatser och ger svar på frågeställningen. Sedan ges reflektioner över resultatet samt förslag på vidare forskning.

6.1 Svar på frågeställning

Syftet med uppsatsen har varit att förstå kopplingen mellan intressenternas åsikt och IASB:s beslut angående försiktighet som en kvalitativ egenskap i föreställningsramen. Syftet nås genom att svara på uppsatsens frågeställning:

- Vad anser olika intressentgrupper om försiktighet och hur har det påverkat IASB:s beslut om dess förekomst i föreställningsramen?

Intressentgrupperna som består av användare, upprättare och akademiker har under de observerade åren varit både för och emot, skeptiska samt inte gett någon kommentar kring försiktighet i föreställningsramen. 2006 och 2008 gav majoriteten av intressentgrupperna inte någon kommentar och 2013 och 2015 var majoriteten för försiktighet. Det kan dock ha berott på att det de två sista åren ställdes riktade frågor om försiktighet.

De mest förekommande argumenten för försiktighet som en kvalitativ egenskap som kunnat utläsas är att försiktighet behöver definieras tydligare, att det behövs som förstärkning till neutralitet, då det finns i standarderna borde det även finnas i föreställningsramen, försiktighet ger bättre kvalitet på informationen till användarna och det är viktigt för att minska på nationella redovisningsskillnader. Många har även poängterat att försiktighet är något som upprättare behöver i osäkra situationer, vilket är något som inte hittats i tidigare forskning.

Kommentarerna emot borttagandet var inte tillräckligt starka och många 2006 och 2008 och påverkade inte IASB:s beslut. Kommentarerna ökade efter diskussionspapperet 2013 och då mest bland användarna. Det var efter det som IASB gjorde en förändring i sitt ställningstagande till försiktighet. Den intressentgruppen som kommenterat mest under alla år är användarna och framförallt 2013. Syftet med de kvalitativa egenskaperna är att identifiera informationen som gör att användare kan fatta bra beslut. Därför är det inte förvånande att det är den grupp som har mest åsikter och den grupp som IASB verkar lyssna mest på.

IASB har i sitt senaste utkast anpassat sig efter intressentgruppernas kommentarer. De har gjort en ny definition av begreppet med införandet av försiktighet uppdelad i varsam och asymmetrisk. Med den nya definitionen har de lagt det som en förstärkning till neutralitet och även sett till att det blir konsekvent behandling av begreppet i både föreställningsram och standarder. Genom återinförandet med den nya definitionen visar de att de anser att begreppet ger användbar finansiell information. Föreställningsramen och Direktiv 34 från EU liknar nu varandra och kan genom detta minska på nationella redovisningsskillnader.

Problemet med försiktighet har varit att det har olika betydelser för olika människor över hela världen. Den nya definition som IASB gjort om försiktighet skulle därmed kunna vara det som påverkar de övriga områdena positivt. En gemensam förståelse och användning minskar genom en bra definition blir därför en grund för att få med alla parter på den nya föreställningsramen vilket är ett steg närmare harmonisering.

6.2 Reflektioner

Även om diskussionen som pågått har lett till en ny definition kan det dock finnas utmaningar framåt. Det är svårt att få ut en gemensam definition internationellt och i översättningar kan begreppet ge olika betydelser på olika språk. Då IASB inte gett ut sitt senaste förslag eller sin slutgiltiga reviderade föreställningsram går det inte att se än hur de senaste kommentarerna kommer att påverka där det fanns motsättningar både mot den nya uppdelningen, hur definitionen fördelades mellan föreställningsramen och *Basis for Conclusions* samt mot försiktighet som en kvalitativ egenskap. Det kommer bli intressant att se framåt om försiktighet kommer vara inkluderat i föreställningsramen i det senaste förslaget eller ej, hur den kommer definieras och om det i praktiken kommer påverka den finansiella informationen.

Uppsatsens resultat är endast grundat på tre av föreställningens intressentgrupper. Det finns flera som inte tagits hänsyn till som normgivare, EU och revisorer. Resultatet hade kanske varit annorlunda om även deras remissvar var med i undersökningen.

6.3 Framtida studier

Då uppsatsen inte sett på försiktighetens direkta påverkan på finansiella rapporter hade det varit intressant att se på hur borttagandet och ett eventuellt återinförande av försiktighet påverkar företagets redovisning och resultat. En undersökning via företagets perspektiv kan göras kvalitativt med intervjuer eller kvantitativt med statistiska undersökningar.

Uppsatsen har endast sett på de olika intressentgruppernas åsikter om försiktighet och det hade varit intressant med en jämförelse mellan olika länder då diskussionen kring nationella och kulturella skillnader är något som återkommit i uppsatsen. Även samarbetet med FASB och arbetet mot en harmonisering. Det hade även varit intressant att se på försiktighet ur ett svenskt regleringsperspektiv.

Då osäkerheten är ett problemområde som kommit fram i uppsatsen som inte hittats i tidigare forskning hade det varit något att se mer på i framtida studier.

I IASB:s arbete med föreställningsramen är det många andra delar än den om försiktighet som förändrats. Det går att se på de andra kvalitativa egenskaperna eller andra kapitel i föreställningsramen.

Efter att IASB kommer med sin slutgiltiga version av den reviderade föreställningsramen skulle det vara intressant att se hur de har påverkats av de senaste kommentarerna samt se vilka reaktioner den versionen kommer få av dess intressenter.

Källförteckning

- Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber
- Alexander, David & Nobes, Christopher (2010). *Financial accounting: an international introduction*. 4th ed. Harlow, Essex, England: Pearson Education
- Baboukardos, Diogenis, Rimmel, Gunnar & Jonäll, Kristina (2016). *Redovisningsteorier: viktiga begrepp och teoretiska perspektiv inom redovisning*. 1. uppl. Stockholm: Sanoma Utbildning
- Barker, Richard (2015). Conservatism, prudence and the IASB's conceptual framework. *Accounting and Business Research*. 45:4, s. 514-538.
- Barker, Richard, McGeachin, Anne (2015). An Analysis of Concepts and Evidence on the Question of Whether IFRS Should be Conservative. *ABACUS*. Vol. 51, No. 2, s. 169-207.
- Bauer, Andrew M, O'Brien, Patricia C & Saeed, Umar (2014) *Reliability Makes Accounting Relevant: A Comment on the IASB Conceptual Framework Project*, *Accounting in Europe*, 11:2, s. 211–217.
- Berglund, Britt-Marie (red.) (2011). *Norstedts stora engelska ordbok: engelsk-svensk: svensk-engelsk: [154.000 ord och fraser]*. 1. uppl. Stockholm: Norstedt
- Bryman, Alan & Bell, Emma (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 2., [rev.] uppl. Stockholm: Liber
- Business Dictionary (2017). WebFinance Inc.
<http://www.businessdictionary.com/definition/prudence.html> [hämtad 2017-01-01]
- Carrington, Thomas, Catasús, Bino, Eklöv Alander, Gunilla, Johed, Gustav, Lundqvist, Pernilla, Marton, Jan, Runesson, Emelie, (2015). *IFRS: dilemman och utmaningar*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur
- Cooper, Steve (2015). *Investor Perspectives—A tale of 'prudence'*.
http://www.ifrs.org/Investor-resources/Investor-perspectives-2/Documents/Prudence_Investor-Perspective_Conceptual-FW.PDF (Hämtad 2016-12-27)
- Denscombe, Martyn (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 3., rev. och uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur
- EFRAG (2013). *Getting a Better Framework PRUDENCE Bulletin*.
<http://www.ifrs.org/Meetings/MeetingDocs/ASAF/2013/September/AP6%20Conceptual%20Framework.pdf> (Hämtad 2016-12-28)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU, *Årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag*, senast ändrat genom direktiv 2014/102/EU. Far AB 2016. <http://www.faronline.se.ezproxy.ub.gu.se/Dokument/EU/2013/EU20130034/?query=direktiv+34> (Hämtad 2017-01-05)

García Lara, Juan Manuel. García Osma, Beatriz & Penalva, Fernando (2014) Information Consequences of Accounting Conservatism, *European Accounting Review*, 23:2, s. 173–198

García Lara, Juan Manuel, García Osma, Beatriz, & Penalva, Fernando. (2016) *Conditional conservatism and the limits to earnings management* (working paper). IESE Business School. Hellman, Niclas (2008) Accounting Conservatism under IFRS. *Accounting in Europe*. Vol 5 (2), s.71–100.

IASB (International Accounting Standards Board) (2001). *Föreställningsram för utformning av finansiella rapporter*. Far AB 2016. <http://www.faronline.se.ezproxy.ub.gu.se/Dokument/I/IASBFORESTALLNINGSRAM/?query=föreställningsram> (Hämtad 2016-12-05)

IASB (International Accounting Standards Board) (2006). *Discussion Paper: Preliminary Views on an improved Conceptual Framework for Financial Reporting—The Objective of Financial Reporting and Qualitative Characteristics of Decision-useful Financial Reporting* http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Conceptual-Framework/DPJul06/Documents/DP_ConceptualFramework.pdf (Hämtad 2016-12-27)

IASB (International Accounting Standards Board) (2008). *Exposure draft of: An improved Conceptual Framework for Financial Reporting: Chapter 1: The Objective of Financial Reporting Chapter 2: Qualitative Characteristics and Constraints of Decision-useful Financial Reporting Information*. http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Conceptual-Framework/EDMay08/Documents/conceptual_framework_exposure_draft.pdf (Hämtad 2016-12-27)

IASB (International Accounting Standards Board) (2010). *Conceptual framework for financial reporting*. London: International Accounting Standards Board.

IASB (International Accounting Standards Board) (2013). *Discussion Paper DP/2013/1: A Review of the Conceptual Framework for Financial Reporting*. <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Conceptual-Framework/Discussion-Paper-July-2013/Documents/Discussion-Paper-Conceptual-Framework-July-2013.pdf> (Hämtad 2016-12-27)

IASB (International Accounting Standards Board) (2014). *Agenda Paper 10A* <http://www.ifrs.org/Meetings/MeetingDocs/IASB/2014/March/10A-CF%20Feedback%20summary%20General%20overview.pdf> (Hämtad 2016-12-16)

IASB (International Accounting Standards Board) (2015a). *Exposure Draft Conceptual*

Framework for Financial Reporting. http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Conceptual-Framework/Documents/May%202015/ED_CF_MAY%202015.pdf (Hämtad 2016-12-27)

IASB (International Accounting Standards Board) (2015b). *Basis for Conclusions Exposure Draft ED/2015/3*. http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Conceptual-Framework/Documents/May%202015/Basis-to-ED_CF_MAY%202015.pdf (Hämtad 2016-12-27)

IASB (International Accounting Standards Board) (2016). *International financial reporting standards: as issued at 13 January 2016. Part A, the conceptual framework and requirements*. (2016). London: IFRS Foundation
IFRS Foundation (2016). Who we are and what we do. <http://www.ifrs.org/About-us/Documents/Who-We-Are-English-2016.pdf> (Hämtad 2016-12-16)

Jacobsen, Dag Ingvar (2002). *Vad, hur och varför: om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur

Marton, Jan. (2015). Försiktig tillämpning av försiktighet i IFRS. *Tidningen Balans*, 16 september <http://www.tidningenbalans.se/kronika/forsiktig-tillampning-av-forsiktighet-ifrs/> [Hämtad 2016-11-04]

Marton, Jan, Lundqvist, Pernilla & Pettersson, Anna Karin (2016). *IFRS - i teori och praktik*. 4. uppl. Stockholm: Sanoma Utbildning

Maciucă, Hlaciucă & Ursachea (2015). The role of prudence in financial reporting: IFRS versus Directive 34. *Procedia Economics and Finance* 32 s. 738 – 744.

Nationalencyklopedin, försiktighetsprincipen. [http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/forsiktighetsprincipen-\(2\)](http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/forsiktighetsprincipen-(2)) (hämtad 2016-12-05)

Nilsson, Henrik, Isaksson, Anders & Martikainen, Teppo (2002). *Företagsvärdering: med fundamental analys*. Lund: Studentlitteratur

Patel, Runa & Davidson, Bo (2011). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 4., [uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur

Regeringskansliet (2014). Genomförande av EU:s nya redovisningsdirektiv. <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2014/04/sou-201422/> (Hämtad 2016-12-10)

Whittington, George (2008) Harmonisation or discord? The critical role of the IASB conceptual framework review. *Journal of Accounting and Public Policy*. Vol 27 (6), s 495-502.

Bilaga 1. Intervjufrågor Jan Engström:

Hur hamnade du i IASB? Din historia?

Begreppet försiktighet

Hade IASB tydliga definitioner för de olika begreppen (prudence/concervatism/neutrality) eller kan det ha varit oklart och lett till missförstånd?

(Vad anser du att begreppet “prudence” innebär/betyder?)

(Kopplingar till begreppet konservatism?)

Var det något i definitionen av “prudence” från 1989 som var oklar/förvirrande/misledande och som ledde till att begreppet togs bort?

Varför ändrade ni isåfall inte bara den delen utan tog bort hela begreppet?

Prudence

The preparers of financial statements do, however, have to contend with the uncertainties that inevitably surround many events and circumstances, such as the collectability of doubtful receivables, the probable useful life of plant and equipment and the number of warranty claims that may occur. Such uncertainties are recognised by the disclosure of their nature and extent and by the exercise of prudence in the preparation of the financial statements.

Prudence is the inclusion of a degree of caution in the exercise of the judgements needed in making the estimates required under conditions of uncertainty, such that assets

or income are not overstated and liabilities or expenses are not understated. However, the exercise of prudence does not allow, for example, the creation of hidden reserves or excessive provisions, the deliberate understatement of assets or income, or the deliberate overstatement of liabilities or expenses, because the financial statements would not be neutral and, therefore, not have the quality of reliability.

Arbetet med föreställningsramen

Hur såg diskussionerna ut kring försiktighet 2006?

Hur kom ni fram till från första början att prudence skulle tas bort?

Hur går det till när ni kommer fram till att en ny standard behövs, eller en standard behöver ändras, reviderad föreställningsram etc? Hur följer ni upp efter en förändring? (Läser vetenskapliga artiklar, gör egna undersökningar...)

Hur gick diskussionen runt att försiktighet fanns i standarderna och då inte behövdes nämnas i föreställningsramen?

Anser du att det som man vill åt av begreppet “prudence” fanns kvar även om själva ordet togs bort? (Är det viktigt att begreppet förklaras i föreställningsramen?)

Hur kommer det sig att försiktighet kan anses gå emot neutralitet och sen ses som en förstärkning till neutralitet? Är det åsikter som ändrats eller synen på begreppen som ändrats?

Vad tror du är anledningen till att IASB nu har återinfört försiktighet som en förstärkning till neutralitet i utkastet till föreställningsramen? Vad innebär neutralitet?

Remissvar

Hur ser processen ut när IASB går genom remissvar?
Vilken betydelse hade remissvar för besluten?

Vilka intressentgrupp är den största i arbetet med föreställningsramen och vilka intressenters åsikter väger tyngst? (till exempel hur mycket väger en privatpersons åsikt in?)
- Såg ni något mönster i åsikter? (Banker/Investerare, företag, universitet)

Argument för och emot försiktighet - från remissvar

Eftersom det inte kom så mycket kommentarer på borttagandet, speciellt i ED, varför valde ändå IASB att ställa frågan om "prudence" i DP 2013?
- Har intressenter mer åsikter när de får en direkt fråga om "prudence"?
- Fanns det en ökning av kommentarer om försiktighet efter 2010?

Ett svar (standard life investments, 2013) skriver att ett argument för att ta bort prudence var för att det inte fanns i den amerikanska föreställningsramen, ligger det någon sanning i det? Var det ett sätt att komma överens med FASB? Kan det va därför som begreppet nu eventuellt kommer tillbaka?

Hur ansåg IASB att försiktighet påverkar informationen i finansiella rapporter? Har det blivit någon skillnad i de finansiella rapporterna innan och efter 2010? (Informationsasymmetrier)
Vad har du för åsikt i kopplingen "försiktighet" - "earnings management" (moral hazard?)
(Öppnar försiktighet upp för möjlighet till earnings management eller motverkar försiktighet earnings management?)

Hur stor roll har EU:s "åsikter" i frågan, med tanke på att prudence finns med tydligt i redovisningsdirektiv 34?

- Hur påverkas harmoniseringen isåfall? Det är ett traditionellt begrepp, finns en lång historia av användandet men även flera nationella redovisningsskillnader som påverkar hur begreppet tolkas.

Om så många beskrev hur viktigt det va med en beskrivning av "caution", varför togs det inte med efter 2006? (Även fler som skriver om att det är viktigt i osäkra situationer efter DP 2013)

Övrigt

Vad hade du för åsikt i diskussionen? Hur påverkade olika nationer medlemmarnas åsikter? (Till exempel är du mer för försiktighet för att du kommer från Sverige?)

Hur mycket påverkar det om försiktighet står med i föreställningsramen eller inte? Spelar det någon roll? (Anser du?)

- Hur viktig är föreställningsramen för harmoniseringen?

Bilaga 2. Intervjufrågor Steven Cooper

First we have noticed that the meaning of the words are very different from different people so the first questions is about how you would explain the words prudence, conservatism and neutrality:

How would you define the word “prudence”?

How would you define “conservatism”?

How would you define “neutrality”?

Do you feel that the way neutrality and prudence is explained in the Exposure Draft published in 2015 is the best way to achieve high quality financial information for investors?

How can prudence first be seen as a concept that goes against neutrality and now as a concept that supports neutrality?

Why did you remove the reference to prudence in the revised Conceptual Framework in 2010?

Is there now, after the discussion that has been going on the past years, a better understanding of what the word prudence means in financial reporting?

How did you come to the conclusions that prudence should be divided into two different meanings? (Asymmetric prudence and cautious prudence)

We have also noticed that there's been a discussion about the connection between the Conceptual Framework and the standards:

How will the reference to prudence in the Conceptual Framework affect future standards?

What will the consequences be of reintroducing prudence in the Conceptual Framework?

The next questions is about the users of the framework and how the comment letters affected your discussions about prudence:

How important has the comment letters been for your project with the revised Conceptual Framework?

Who will profit from reintroducing prudence in the Conceptual Framework? Is there a special group of users opinions that you are basing your decision on? (Companies, investors, you in the board)

Based on the comments you received after the Exposure Draft published in 2015, have you made any changes in the explanation of prudence?

Why, in your opinion, were there more comments about prudence in the letters after the changes made in 2010 than before?

And the last questions is mostly based on our own curiosity:

How is the project with the revised Conceptual Framework going right now? When do you believe it will be finished?

Bilaga 3. Lista över remissvar

Remissvar 2006:

Användare

- Governance for Owners
- Hermes Investment Management Ltd
- Group of North American Insurance Enterprises (GNAIE)
- The European Banking Federation
- Fédération Bancaire Française
- Fidelity Investment Management Limited
- The Goldman Sachs Group, Inc.
- Crédit Mutuel
- EIB (European Investment Bank)
- Danish Shareholders Association (Dansk Aktionærforening, DAF)
- Committee of European Banking Supervisors (CEBS)
- Bundesverband deutscher Banken
- British Bankers' Association
- Association of British Insurers
- BNP Paribas
- Basel Committee on Banking Supervision
- HSBC Holdings plc
- International Banking Federation
- Investment Management Association
- Irish Bankers Federation
- Legal and General Group Plc
- London Investment Banking Association (LIBA)
- MetLife USA
- Morley Fund Management
- National Association of Pension Funds (NAPF)
- New Zealand Shareholders' Association Inc
- Securities Industry and Financial Markets Association
- Standard Life Investments
- The United Kingdom Shareholders' Association Limited
- Zentraler Kreditausschuss
- Joint Response, Insurance companies, USA

Upprättare

- AstraZeneca PLC
- Holcim Group Support Switzerland

- British American Tobacco
- Allianz SE
- Anglo American plc
- Anglo Platinum
- Microsoft Corporation
- Nestlé
- Ottawa International Airport Authority
- RWE Aktiengesellschaft
- Shell International B.V
- Silicon Economics, Inc
- Swiss Holdings
- The Swedish Enterprise Accounting Group (SEAG)
- UK 100 Group
- BG Group plc
- BT Group plc
- Confederation of British Industry (CBI)

Akademiker

- Kelley School of Business
- Ian Dennis, Oxford Brookes University
- Mark Hughes, Andrew Read, Cameron Gordon - University of Canberra
- Sawyer Business School, Suffolk University
- Dennis R. Beresford - The University of Georgia
- J. Alex Milburn, Ph.D., FCA
- Mary Ellen Oliverio, CPA, Ph.D
- Michael E. Bradbury PhD, FCA, CMA (Department of Accountancy) Massey University
- George J. Staubus - University of California, Berkeley
- Martin Walker - Manchester Business School
- David Heald - University of Sheffield Management School
- Petri Vehmanen - University of Tampere, Finland
- Paul W. Polinski, Ph.D. CPA
- Rick Gore, Ph.D. - Fort Lewis College
- Chauncey M. DePree - University of Southern Mississippi
- University of Verona

-University of Manitoba

Remissvar 2008:

Användare

- Committee of European Banking Supervisors - CEBS
- European Banking Federation
- FirstRand Banking Group
- Hermes Equity Ownership Services
- London Investment Banking Association (LIBA)
- Investment Management Association (IMA)
- American Council of Life Insurers
- Association of British Insurers
- Banking of Uganda
- Basel Committee on Banking Supervision
- BNP Paribas
- British Bankers Association
- Bundesverband öffentlicher Banken Deutschlands (Association of German Public Sector Banks)
- Canadian Bankers Association

Upprättare

- Confederation of British Industry (CBI)
- F.Hoffmann-La Roche Ltd
- Freudenberg & Co.
- Holcim Group Support
- The 100 group
- Nestlé
- Shell International B.V.
- Swedish Enterprise Accounting Group - Svenskt näringsliv
- British American Tobacco
- Volkswagen AG
- Telstra Corporation Ltd
- Cobham plc

Akademiker

- J Edward Ketz - Pennsylvania State University
- Joan Reekie Vancouver, British Columbia, Canada
- J. Edward Ketz, James Vincent - Pennsylvania State University
- Xavier Institute of Management
- Olga Solovyeva - Moscow State University
- Michael Page - University of Portsmouth

- Alejandro Larriba Zorrilla, Ph.D: José Antonio Gonzalo Angulo, Ph.D y Anne Marie Garvey, ACCA

- Ricardo Ferreira Reis and Antonino Vaccaro
- Michael E. Bradbury PhD, FCA, CMA
- Junichi Akiyama and Michimasa Satoh
- Dr Andrew Higson - Loughborough University
- University of Verona
- University of Gothenburg: School of Business, Economics and Law
- Richard Murphy FCA, Tax Research LLP
- Kay E. Zekany - Ohio Northern University

Remissvar 2013

Användare

- Investment Management Association (IMA)
- Japanese Bankers Association (JBA)
- The Institute of International Finance (IIF)
- KfW Bankengruppe (4 banker!)
- ICA Australia (Insurance)
- International Banking Federation
- Office of the Superintendent of Financial Institutions Canada (OSFI)
- Deutsche Bank
- German Savings Banks Association
- SIX Swiss Exchange Ltd - SIX Exchange Regulation
- The Federação Brasileira de Bancos (FEBRABAN)
- European Banking Authority (EBA)
- European Association of Co-operative Banks (EACB)
- German Insurance Association (GDV)
- European Banking Federation
- The French Banking Federation
- Standard & Poor's Ratings Services
- Standard Life Investments
- CFA Institute
- BVCA - The British Private Equity & Venture Capital Association
- Canadian Bankers Association (CBA)
- The Hong Kong Association of Banks
- The Life Insurance Association of Japan (LIAJ)
- Banco Bradesco

- Bank for international settlements - (se svar för helt namn)
- BNP Paribas
- ABI Association of British Insurers
- UK Shareholders Association - 4 sections
- French Association of private companies
- The American Bankers Association (ABA)
- The American Council of Life Insurers (ACLI)
- Allianz
- American International Group (AIG)

Upprättare

- Keidanren [Japan Business Federation]
- Landcorp Farming Limited
- Larsen & Toubro Ltd
- Hydro-Québec
- International Business Machines Corporation (IBM)
- Members of Japanese Companies
- Mouvement des Entreprises de France (MEDEF)
- National Association of Water Companies
- Freudenberg & Co.
- Ores SCRL
- PETROBRAS
- Repsol
- Eandis, Elia, Fluxys, Ores - together referred as Belgian TSOs/DSOs
- Rio Tinto
- Sanofi
- Shell International BV
- SwissHoldings
- City Group P.L.C.
- BT Group plc
- Syngenta
- The 100 Group
- British American Tobacco
- BP plc
- The Linde Group
- Ancpl Legacoop
- A.P. Møller - Mærsk A/S
- Australian Institute of Company Directors

Akademiker

- International Association for Accounting Education and Research
- Glenn Rechtschaffen
- Hofstra University, USA

- Hong Kong University of Science and Technology
- London School of Economics (LSE)
- Loughborough University
- Macquarie University
- Massey University
- National University of Singapore
- Open University Business School
- Oxford Brookes University and the Norwegian School of Economics
- Patricia OBrien - Andy Bauer - Umar Saeed
- Queen Mary University of London
- University of Franche-Comté
- University of Gothenburg
- University of Portsmouth
- University of Pretoria
- University of Tampere
- University of Technology Sydney
- University of Utah
- University of Western Australia
- University of Winnipeg
- Academics Researching/Teaching Financial Accounting

Remissvar 2015

Användare

- Institute of International Finance (IIF)
- Insurance Europe
- Japanese Bankers Association (JBA)
- Australian Foundation Investment Company
- Basel committee on banking supervision
- Black Rock
- BNP Paribas
- Banco Bradesco
- CaIPERS (California Public Employees' Retirement System Investment Office)
- City Group plc
- Crédit Agricole SA Group
- Deutsche Bank AG (UK)
- Deutscher Sparkassen - und Giroverband (DSGV)
- DGRV - German Cooperative and Raiffeisen Confederation
- European Association of Co-operative Banks
- The Equipment Leasing and Finance Association

- The European Banking Authority
- The European Banking Federation (EBF)
- Fédération Bancaire Française
- German Insurance Association (GDV)
- GO Investments Partners LLO
- MetLife
- Monetary and Banking Research Institute (MBRI)
- Sarasin & Partners
- SIX Swiss Exchange Ltd
- Standard Life Investment
- Temasek Holdings (Private) Limited
- The Canadian Securities Administrators
- The Canadian Bankers Association (CBA)
- Corporate Reporting Users' Forum
- The Hong Kong Association of Banks (HKAB)
- The Investment Association
- The Life Insurance Association of Japan
- The Securities Analysts Association of Japan
- UK Shareholder Association
- World Council of Credit Unions

Upprättare

- Huawei Global Finance (UK) Limited
- International Business Machines (IBM)
- International Energy Accounting Forum (IEAF)
- International Co-operative Alliance
- British American Tobacco
- The Edison Electric Institute (EEI), American Gas Association (AGA), and National Association of Water Companies (NAWC)
- BP plc
- British telecommunications PLC
- CPFL Energia
- Keidanren [Japan Business Federation]
- PETROBRAS
- REPSOL
- Shell International
- Shen Weichun
- Siemens AG
- SEAG
- SwissHoldings
- Telefonica
- The 100 Group
- APEC Business Advisory Council (ABAC)

- The Linde Group
- Unilever PLC
- Volkswagen

Akademiker

- Hanken School of Economics
- Academics Researching/Teaching Financial Accounting
- Glenn Rechtschaffen
- Changqing Liu School of accounting
- California State University, Frersno
- Universidade de Brasília
- Colin Chau
- Columbia Buisness School
- Loughborough University
- Nanjing university, Mao Zhili
- Nanjing university, Kevin Chow
- Nanjing university, Jin Zhefeng
- Nanjing university, Qingmei Xue
- Open University Business School
- Richard Barker - Oxford University
- Singapore Management University
- Swinburne University of Technology
- Autonomous University of the West Cali
- Universidad de San Buenaventura Bogota
- Universität zu Köln
- University of Gothenburg
- University of Technology Sydney
- University of Melbourne
- Warsaw School of Economics
- Warsaw School of Economics
- VU University Amsterdam